

novice

**Glasilo Socialistične
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica**

Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje.
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-
lefon uprave in uredništva 389. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 800-27-1-265 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VII. – št. 50

KOČEVJE, 14. decembra 1962

Cena 20 din

LETNE KONFERENCE SZDL V RIBNIŠKI OBČINI

Letne konference krajevnih organizacij SZDL so bile v ribniški občini doslej že v Rakitnici, Lipovcu, Sodražici, Bukovici, Ortneku, na Gori, v Slemenih in v Dolenji vasi. Za solidno izvedbo konferenc se je zavzel ves IO občinskega odbora SZDL ter nudil krajevnim organizacijam konkretno pomoč. Dosedanja ustavna razprava je dala pobudo za obravnavo najrazličnejših problemov, ki so bili povsod povedani neposredno in kritično. Sodelovanje občanov odráža večjo dognanost, zmernejše obravnavanje in pogled na prejš.

Krajevni odbor SZDL v Sodražici zavzema vidno mesto, v njegovem poročilu je zajeta vsa družbeno politična dejavnost v tem kraju. Med obeh konferencama je bil dosežen določen napredek; gospodarstvo je našlo pravo smer v sodelovanju z močnejšimi partnerji. Poživili so TVD Partizan, »Svobodo« in druge organizacije. Ostali pa so še neurejeni odnosi z občinskim centrom. Pri tem so neposredno načeli pogovor o vlogi in mestu krajevne skupnosti, kateri naj da stabilnost občinski statut. Delitev dohodka v komunih med centrom in krajevnimi skupnostmi in krajevnimi odbori še ni našla prave oblike.

Na vseh konferencah so vedno bolj v ospredju odnosi med komuno in krajevno skupnostjo. V Ortneku so v pretekli sezoni lepo delali, opaziti pa je, da se odnosi med kmeti in KZ ne izboljšujejo... Iz poročila k. o. Socialistične zveze v Sušjah je bila razvidna široka dejavnost organizacije, omeniti pa velja kritične pripombe predsednika na račun mrtvila v Vinicah in Zapotoku.

Na dosedanjih letnih konferencah smo pogrešali več razprav o metodah dela, čemur bo moral posvetiti več pozornosti novi občinski odbor Socialistične zveze...

(ab)

**V znamenju
razprav o ustavi**

Inženirji in tehniki zborovali

V soboto, 8. t. m. so imeli inženirji in tehniki občine Kočevje tretji letni občni zbor. Zgornji prostor hotela »Pugled« je bil domala napolnjen.

Iz poročila dosedanjega predsednika je razvidno, da je v kočevski občini že močan tehnični kader, saj jih je iz vseh strok že preko 200. Največ je gozdarjev, slede kmetijci, nato gradbeniki, rudarji, strojniki, električarji, kemiki, prometniki, tekstilci in grafiki. V zadnjem letu je zlasti naraslo število strojnih tehni-

kov, kar je v glavnem v zvezi z razvojem industrijskega podjetja »ITAS«. Vsaka stroka je organizirana zase, vse skupaj pa tvorijo občinsko društvo inženirjev in tehnikov.

Društvo je v tem letu delalo predvsem pri izvedbi akcije za usmerjanje doraščajoče mladine v tehnične poklice, dalje priprav-

lja ureditev tehnične knjižnice in klubski prostor, ki je bil odprt v Kočevju na Trgu svobode 11 v okviru klubskega prostora krajevne organizacije SZDL.

Iz poročil predsednikov strokovnih podružnic je bilo razvidno, da so bile aktivnejše močnejše enote, ki so prirejale strokovne ekskurzije, predavanja, tečaje za strokovni dvig kadrov itd.

Na občnem zboru so naši tehnični strokovnjaki nakazali program za prihodnje leto, ki obsega med drugim ureditev tehnične knjižnice v klubskem prostoru, akcije v zvezi z razširjenjem in poglobitvijo znanja tehničnih kadrov, zlasti pa sodelovanje pri akciji v zvezi s proslavo 20-letnice Kočevskega zbora. Za to priliko imajo na programu organizacijo večje gospodarske razstave, na katerih bodo sodelovala vsa kočevska podjetja. Ob enem bodo izdala propagandni katalog s prikazano dejavnostjo naših podjetij v besedi in sliki.

Na občnem zboru je bil izvoljen nov odbor, v katerem so zastopane vse močnejše stroke.

Za tesnejše medsebojno spoznavanje so priredili istega dne v istih prostorih 3. družabni večer, ki je bil izpolnjen s pisanim zabavnim programom. Obilna udeležba je pokazala, kako potreben bi bil v Kočevju večji prostor za take prireditve.

Inženirji in tehniki občine Kočevje med razpravo

LIVOLD: izdelali so program

Krajevni odbor SZDL Livold je imel pred kratkim prvo sejo. Na njej so člani odbora ugotovili, da je nujno razmejiti delo posameznih organizacij, ker se zdaj delo nekaterih organizacij prepleta. Sklenili so tudi razčistiti vprašanje, kdo je pravzaprav lastnik klubskih prostorov v Livoldu (gasivci, prosveta, SZDL itd.) in kdo jih naj vzdržuje. Na posebni seji odborov vseh organizacij bodo te nejasnosti razčistili.

Krajevni odbor SZDL je tudi sklenil predlagati, naj bi dotacijo, ki jo bodo v prihodnjem letu dobili krajevni odbori od občinskega ljudskega odbora, na njihovem območju porabili predvsem za adaptacijo doma v Dolgi vasi, za napeljavo kanalizacije v Livoldu in za popravilo poti Zajčje polje—Črni potok.

Dalje je odbor sklenil, da bo predlagal še, naj bi v Livoldu zgradili novo stavbo, v kateri bi

bila gostilna, trgovina in nekaj stanovanj za KGP. V prostorih, kjer je zdaj gostišče, pa naj bi

Udeleženci letne konference k. o. SZDL Kočevje, ki je bila pred kratkim

uredili otroško varstveno ustanovo.

Razpravljali so še o nekaterih drugih gospodarskih vprašanjih in o novoletni jelki.

Dolenja vas:

Šola, gostilna, trgovina

Na nedavni letni konferenci Socialistične zveze — bila je 9. decembra — so člani SZDL poslušali najprej izčrpano poročilo predsednika krajevne organizacije o uspehih in neuspehih enoletnega dela. Ugotovil je, da z delom v preteklem letu nikakor ne moremo biti povsem zadovoljni, saj je marsikateri načrt padel v vodo. Ze dobri dve leti se pogovarjajo o gradnji dvorane, katere temelji so napravljeni poleg šole že vrsto let. Ustanovljena je bila posebna komisija, ki naj bi vodila dela, zbirala prispevke (v lesu, denarju in prostovoljnem delu), precej ljudi je že obljubilo pomoč, nazadnje pa je vse zaspalo.

Pri tem pa že vrsto let ugotavljamo, kako potrebna bi bila v Dolenji vasi dvorana. Samo ugotavljamo in čakamo, da jo bo zgradil nekdo drug...

Pred nekaj leti sta bili na območju Dolenje vasi in Prigorice dve trgovini, sedaj pa je le ena, in še ta ne odgovarja potrebam. Stranke morajo tudi uro in še

Konference SZDL v Dolenji vasi se je udeležilo bolj malo članov

V poročilu je bila navedena kot primer gradnja vodovoda v Lipovcu, ki tudi spada pod dolnjevaško organizacijo SZDL. Vaščani so namreč letos pretežno s prostovoljnim delom in prispevki napejlali vodovod iz Dolenje vasi...

V razpravi je nekatere zanimalo predvsem, zakaj so v Dolenji vasi le štirje razredi osnovne šole in zakaj občinski avtobus ne prevaža tudi njihovih otrok (od 10. decembra dalje je to že urejeno). Govorili so o stanovanjih za učitelje, o adaptaciji stanovanjske hiše, ki se le predolgo (tri leta) vleče in bi bil že čas, da jo uredijo, največ kritičnih pripomb pa so izrekli na račun trgovine in gostilne.

Kaže, da je to dvoje poseben problem vasi. Gostilna je bila pred kratkim preurejena, vendar lahko dobi gost le pijačo, vendar to mora večkrat dolgo čakati. Sklenili so, da bi se morale razmere v gostilni urediti in da bi gostje lahko dobili tudi jedačo.

MOZELJ: urediti vas

Tudi v Mozlju so razpravljali o pripravah za 20-letnico Kočevskega zbora in o ureditvi kraja in okolice. Sklenili so priporočiti krajevnemu odboru, naj bi povečal takso za izkoriščanje peskopoda od 50 na 100 din, s čimer bi se nabralo pri KO okoli milijon in pol dinarjev. S temi sredstvi nameravajo urediti kraj. V Mozlju sta potrebni popravila predvsem dve hiši (stanovanjska in druga, v kateri je gasilnica in prosvetni dom), mrtvašnica, pokopališče itd. ter še, kolikor bo mogoče, dali za olepšanje in popravila v vaseh Rajhenau, Spodnji log in Stara lipa.

Poudarili so tudi, da za standard živinorejcev doslej ni dovolj poskrbljeno. Tako stanuje na primer 9 družin v eni slabi hiši. Poudarili so, naj bi KGP dal več za stanovanja. Tako bi se omilila fluktuacija delavcev, ki je zdaj precejšna. Hkrati bi se

dalj čakati, da se prodajavkam zljubi postreči jih. Ko smo se pri predstavniku trgovskega podjetja v Ribnici pozanimali, kako je s trgovino v Dolenji vasi, nam je odgovoril, da so jim znane vse pomanjkljivosti in upajo, da se bo stanje prihodnje leto izboljšalo. Če bodo le imeli dovolj denarja, bodo trgovino preuredili, potrebne pa so tudi nekatere kadrovske spremembe...

Na konferenci so, potem ko so izvolili nov odbor krajevne organizacije, sklenili imenovati dve komisiji, ki naj skušata urediti vprašanja v zvezi s gostilno in trgovino.

Naj spregovorimo še o ljudeh, o njihovi morali in zavesti, o čemer predsednik v poročilu skoraj ni govoril...

Vsako nedeljo opazujem množico nedeljsko oblečenih vaščanov, ki prihajajo po razdrapani poti do cerkve. Precej jih je, živahno se pogovarjajo... Tudi tokrat je bila nedelja, bila je letna konferenca SZDL, udeležilo pa se je je tako malo ljudi, vsekakor premalo za preko 200-člansko organizacijo... In potem na konferenci negodujejo, govorijo o pomanjkljivosti, o tem, kaj bi bilo potrebno in da od občine najmanj dobijo. Govorijo, potem pa se razidejo — in pozabijo. Ob letu pa spet ugotavljajo, da so isti pro-

povečalo tudi prizadevanje vseh vaščanov za napredek kraja. Ljudje zdaj namreč le gledajo, kako bi se zaposlili v kraju, ki jim bo več nudil, za probleme in napredek kraja se pa ne zanimajo.

Govorili so še o škodi po divjadi, vodovodu, tekmovalju SZDL itd.

Stara cerkev: priprave za proslavo

Na konferenci krajevne organizacije SZDL v Stari cerkvi so razpravljali največ o proslavi 20-letnice Kočevskega zbora, ki bo prihodnje leto v Kočevju. Sklenili so, da mora prihodnje leto tudi Stara cerkev dobiti prazničen videz. Izvolili so posebno komisijo, ki bo pregledala, kaj vse je nujno urediti. Predvsem bodo polepšali okolico novega Prosvetnega doma. Svoboda, ki

blemi ostali. To pa zato, ker o teh stvarih razpravljajo povsod, samo tam ne, kjer bi bilo potrebno... No, upajmo, da bo v prihodnje boljše...

(vec)

Banja loka

(PK) — Pred kratkim smo dobili v Banja loki lepo urejen klubski prostor. V klubu imamo televizor (last KZ), časopise, knjižnico itd. Vsakih štirinajst dni nam Delavska univerza predvaja film. Zanimanje za ta kotiček je veliko, saj je prostor ot nedeljah in sobotah poln.

V klubu so našli svoje mesto predvsem mladina in žene, ki so bile prej lahko samo doma. Koristil pa bo tudi tistim, ki so doslej iskali zabavo le v gostilni in pijači. — Klubsko sekcija si bi še v bodoče prizadevala popestriti zabavno klubsko življenje v tem kraju.

Sintetični zober

V hellabrunnskem živalskem vrtu v Nemčiji se je posrečilo s križanjem ustvariti neko vrsto tura, ki je izumrla že pred nekaj stoletji. S križanji nekih vrst ogrskih, korziških in alpskih goved se je posrečilo dr. Heinzu Hecku, da je po tridesetletnem eksperimentiranju ustvaril pravega zobra, vrsto evropskega tura. Zadnji zobri so izumrli v Evropi že leta 1627. Po hudih naporih je zdravnik naposled le doletela sreča, da lomasti po njegovem živalskem vrtu edini »sintetični« zober na svetu.

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

OD PETKA DO PETKA DOMA

● 11. decembra zvečer je Momčilo Popović, uslužbenec našega predstavništva v Bad-Godesbergu, podlegel ranam, ki jih je dobil ob ustaškem napadu na naše predstavništvo 29. novembra.

● Predsednik Tito, ki je na obisku v SZ, je obiskal nekatere sovjetske kraje in si ogledal njihove znamenitosti. 12. decembra se je udeležil tudi zasedanja Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze. Poslanci so ga pozdravili z dolgim in prisrčnim ploskanjem.

● Podpredsednik Kardelj je na obisku v Indoneziji. Obiskal bo še Indijo in Irak ter se spotoma verjetno ustavil še kje drugje. Kardelja so sprejeli zelo prisrčno. Z indonezijskimi državniki se je pogovarjal predvsem o bilateralnih odnosih in sodelovanju na mednarodnem področju. Na splošno so obiski naših najvišjih predstavnikov v drugih državah posvečeni predvsem utrditvi miru, sporazumevanju in sodelovanju med narodi, ki so pripravljeni spoštovati osnovna načela naše zunanje politike: nevmešavanje v notranje zadeve, enakopravnost in nenavezovanja na noben blok.

● Na indijsko—kitajski meji vlada zatišje. Obe državi verjetno čakata rezultate cejlonske konference, na kateri sodeluje 6 nevezanih azijskih in afriških držav. Namen konference je razbistriti ozračje in ustvariti pogoje, da bi Indija in Kitajska lahko na direk-

nih razgovorih našli možnost za častno in miroljubno rešitev spora.

● Boji na Bruneiju (severni Borneo) se nadaljujejo. Britanske enote so spet zavzele nekaj mest, ki so jih prej kontrolirali uporniki. Britanska poročila trdijo, da razpada uporniška organizacija na vsem ozemlju in da so britanske oborožene sile spet gospodar položaja. Britansko poveljstvo namerava preprečiti upornikom umik v džunglo, kjer bi lahko nadaljevali z gverilskim bojem.

● Po vestih iz Buenos Airesa je vlada spet gospodar položaja v Argentini. Pričakujejo, da bodo v kratkem zatrli žarišče najnovejšega vojaškega udara v Cordobi, ki ga vodi odstavljani letalski komandant. Najnovejša kriza je izbruhnila zaradi odpora skrajnih desnih elementov v oboroženih silah proti polovičnim ukrepom, s katerimi si vlada prizadeva do neke mere normalizirati položaj in liberalizirati neustavni režim, vzpostavljen po strmoglavljenju bivšega predsednika Frondizija.

● Po podatkih Zavoda za statisko LRS je bil indeks fizičnega obsega proizvodnje (109,2) novembra sicer nekoliko nižji kot v oktobru, to pa zato, ker ima november manj delovnih dni. V primerjavi z lanskim novembrom pa je proizvodnja za 11,5 odstotkov višja.

OD PETKA DO PETKA DOMA

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

Osnutek ustave SR Slovenije

Od delovnih organizacij na področju gospodarstva rešuje osnutek republiške ustave posebej vprašanje položaja komunalnih gospodarskih organizacij. Ker te gospodarske organizacije opravljajo povprečini dejavnosti, ki imajo značaj javnih služb, pa se njihovo delovanje praviloma uveljavlja le v okviru komune, torej občine, prepušča osnutek republiške ustave njihovo ureditev statutom in drugim predpisom občin (seveda, izdanih v skladu z ustavo in zakoni), pri čemer daje občinam kot ustanoviteljem komunalnih gospodarskih organizacij možnost, da omejijo samostojnost teh gospodarskih organizacij, zlasti glede predmeta in načina poslovanja ter določanja cen za storitve in proizvode. Toda pri tem je primanjkljaj, ki bi zaradi omejitev, predpisanih po občini, nastal, dolžna kriti občina. Osnutek tudi določa, kateri organi samoupravljanja obstoje v delovnih organizacijah na področju gospodarstva in pri tem prevzema v svoje določbe dosedanje ureditve, to je za organe samoupravljanja v gospodarskih organizacijah smatra delavski svet, upravni odbor in direktorja. Različno od dosedanje zakonske ureditve pa osnutek predvideva med člani organov samoupravljanja vsaj polovico delavcev, ki delajo neposredno v proizvodnji, medtem ko je

Piše: Silvo Vremec

doslej veljalo, da jih mora biti tri četrtine. V podrobnejšo opredelitev funkcij samoupravnih organov pri delovnih organizacijah na področju gospodarstva se osnutek ni spustil, ker spada taka opredelitev v avtonomno urejanje s statutom posamezne gospodarske organizacije.

Tudi za zavode, ki opravljajo družbene službe, določa osnutek le splošna načela družbenega samoupravljanja in se pri tem opira na že obstoječe stanje, prepuščajoč pri tem zavodom samim, da si s svojimi statuti podrobneje predpišejo organizacijo, mehanizem in funkcioniranje samouprave v skladu s potrebami službe, ki jo opravljajo.

Osnutek ustave obravnava tudi druga področja samoupravljanja (socialno zavarovanje, družbeni skladi, stanovanjski fondi in podobno) ter tudi za ta področja v glavnem uveljavlja že obstoječe stanje in v praksi uveljavljeni režim samoupravljanja. Glede delovnih ljudi, ki delajo v državni upravi, društvi in v družbenih organizacijah pogloblja njihove pravice glede udeležbe pri družbenem dohodku, ki so jim zagotovljene s predosnutkom ustave FSRJ, s tem, da obljublja, da se bodo te pravice določile s posebnim zakonom in s statuti odgovarjajočih delovnih organizacij.

Osnutek republiške ustave, razumljivo, ne govori le o samoupravnih pravicah, temveč tudi o dolžnostih delovnih organizacij, zlasti o njihovi družbeni odgovornosti in o nadzorstvu nad delom teh organizacij. Postavlja načelo odgovornosti delovnih organizacij družbeni skupnosti za zakonitost in smotrnost gospodarjenja in poslovanja in pri tem predvideva tudi ukrepe, ki lahko zadenejo delovno organizacijo, ki pri svojem poslovanju ne ravna v skladu z zakoni ali gospodarsko smotrno. Taki ukrepi so: razpust organov samoupravljanja, prisilna uprava in likvidacija delovne organizacije.

2. KOMUNALNI SISTEM

Osnovna načela našega komunalnega sistema so postavljena že v predosnutku ustave FSRJ, vendar je podrobnejša ureditev pravic in dolžnosti, pristojnosti, mesta in vloge občine oziroma okraja bila prepuščena republikam, da dajo na ta vprašanja odgovore in rešitve v svojih ustavah. Toda niti predosnutek zvezne niti osnutek republiške ustave v osnovi ne spreminjajo dosedanje družbene vloge in načel o organizaciji komunalne samouprave.

Občina po osnutku republiške ustave predstavlja temeljno teritorialno družbeno ekonomsko in politično skupnost proizvajalcev in občanov, v kateri se neposredno zadovoljujejo osnovne splošne družbene potrebe. V občini se vrši osnovno vsklajevanje osebnega in splošnega interesa, se uveljavlja načelo, da proizvajalec sam odloča o delitvi plodov svojega dela ne samo v gospodarskih organizacijah, temveč tudi v sami občini kot skupnosti proizvajalcev in preko delegatov občine v vseh širših teritorialnih skupnostih.

V občini kot osnovni družbeni skupnosti se zadovoljujejo osnovne potrebe občanov: zato je občina dolžna organizirati ustrezne službe za zadovoljevanje potreb in delovati tako, da se življenjski pogoji občanov stalno izboljšujejo. V občini se ustvarjajo materialni pogoji za razvoj gospodarstva, za doserjo enakih pogojev dela in za večanje produktivnosti. Občina je dolžna skrbeti, da se zemlja kot splošna družbena dobrina izkorišča v skladu s splošnimi družbenimi interesi, ki jih določajo zvezna in republiška ustava, zakoni in vsakokratni družbeni plani. Občina je dolžna nadzorovati gospodarjenje z družbeno lastnino v občini. V občini se zbirajo sredstva, ki so potrebna za nadaljnji razvoj gospodarstva in drugih služb.

Občina se ustanovi za območje, ki je povezano s skupnimi interesi in na katerem obstoje pogoji za samostojno opravljanje nalog, ki so v enotnem družbeno političnem sistemu Jugoslavije zapuane občinam, za njen gospodarski razvoj in za razvijanje družbenega samoupravljanja. Občina se ustanovi z republiškim zakonom po poprejšnjem zaslišanju občanov. Vendar na postavlja osnutek ustave zakonodajalcu kot pogoj za ustanovitev občine takšne zakonodajne teritorije, ki naj omogoči uresničevanje nalog občin. Za izločitev posameznega kraja iz območja ene občine in za njegovo priključitev drugi občini je potreben referendum v kraju, ki naj se izloči oziroma priključi.

NADALJEVANJE

Uspešno delo SZDL

Na nedavni konferenci krajevne organizacije SZDL v Sodražici so pregledali delo organizacije v preteklem obdobju in ugotovili uspehe, pa tudi pomanjkljivosti.

Kljub odhodu večjega števila mladih ljudi na delo v Nemčijo je začela z delom v Sodražici mladinska organizacija. Tudi TVD Partizan je bilo delavno. Pohvala velja tudi bojovniškim organizacijam, Rdečemu križu in gasivcem. Ljudska tehnika pa bo morala v prihodnje bolj upravičiti svoje ime, saj ima za delo vse pogoje.

Z dograditvijo oziroma moder-

Travna gora, Kadice in Gregor, bolj dostopna čimvečjemu številu turistov. Zainteresirani bo treba lastnike hiš, da bodo okolico hiš uredili, kar bo dajalo našim vsem lepši izgled.

Na konferenci so govorili tudi o raznih gospodarskih problemih, saj razvoj gospodarstva in kmetijstva državljane živo zanimajo. Ljudje želijo, da bi šel gospodarski razvoj Sodražice s hitrejšim tempom naprej. To je v veliki meri odvisno tudi od njih.

Socialistična zveza je bila v vseh akcijah, ki so bile usmerjene

Sodražica v začetku decembra

nizacijo avtomobilske ceste Ljubljana—Kočevje si tudi kraji v Sodraški dolini obetajo večji dotok turistov. Turistično društvo Sodražica se na to že pripravlja. Potrebna pa so finančna sredstva, da bodo znani turistični kraji, kot so

za napredek Sodražice in doline, vedno poleg, zato tudi uspehi niso izostali, čeprav ne trdimo, da bi bili lahko tudi večji.

Na koncu so izvolili nov odbor, ki bo nadaljeval delo starega odbora.

Sprejemna pisarna in stranke

V upravnem postopku pride organ sprejemne pisarne v neposreden stik s strankami. Formalen pojem stranke zajema vse tiste, ki zahtevajo izdajo upravne odločbe, oziroma tiste, proti katerim je zahtevek postavljen, dalje tiste, zoper katere je bil postopek vveljšan in končno za tiste, ki jim je posebej priznan položaj stranke. Stranke so torej osebe, katerih pravice ali pravno priznane koristi so neposredno prizadete s konkretnim upravnim aktom, zaradi katerega se vodi postopek, poleg tega pa še tisti, za katerih strankin položaj je odločilno varstvo določenega javnega interesa.

Državlani kot posamezniki sestavljajo zelo številno kategorijo strank v upravnem postopku, posebno v določenih upravnih zadevah. To velja zlasti za postopek, ki teče v zvezi s pravicami iz socialnega zavarovanja, za postopek ali v zvezi z uslužbenškim razmerjem, za odpis davkov iz določenih razlogov, za izmenjavo nepremičnin, za službena leta, za gradbeno dovoljenje, za potrdilo za razrez lesa, sečno dovoljenje itd.

Stranka je na eni strani oseba, ki je s svojo zahtevo povzročila uvedbo postopka, po drugi strani pa tudi oseba, proti kateri je postopek uveden po uradni dolžnosti, torej na iniciativo upravnega organa.

Sprejemna pisarna sprejema v zvezi s strankami vse vrste pis-

menih vlog (prošnje, zahtevki, predlogi, prijave, pritožbe, ugovori, sporočila in podobno) v upravnem postopku in izven upravnega postopka. Izdaja obrazce za vloge, daje navodila za izpolnjevanje, kompletiranje in taksiranje.

Posreduje strankam informacije, kdaj bodo vloge rešene in druge informacije o postopku z vloge.

Daje oziroma posreduje druge informacije o lokaciji, pristojnosti in delu organov ljudskega odbora in drugih javnih služb. Posreduje obisk strank pri referentih, kadar stranke to izrecno zahtevajo ali kadar so vabljeni. Obvešča interesente o času in kraju sej, sestankov in konferenc, ki jih sklicujejo organi ljudskega odbora itd. Koncentracija nalog v sprejemni pisarni, ki stranki pomaga pri iskanju njenih pravic, je stranki v veliko pomoč.

V nedeljo konferenca ZB NOV

V nedeljo, 16. decembra, bo letna konferenca krajevne organizacije Zveze borcev NOV Sodražica. Tako je sklenil odbor ZB na nedavni seji. Krajevna organizacija ZB zajema vse kraje bivše občine Sodražica. Konferenca bo obravnavala probleme svojih članov, le-teh pa je precej.

Občinska kulturna tribuna

Splošna ugotovitev kulturnih delavcev na Slovenskem je, da kulturno življenje še zdaleč ni tako razvito in tako bogato, kot si ga želimo. Načrti in želje so lepi, primanjkuje pa denarja, razumevanja, možnosti, ljudi. Kulturne dejavnosti so lepo razvite le v večjih krajih, pa tudi tam imajo vsakovrstne težave, na podeželju, v manjših krajih, pa je še slabše, kljub volji in požrtvovalnosti nekaterih.

Vsak obstoječi forum v občini se trudi in poskuša nekaj narediti, svet Svoboda in prosvetnih društev, svet za kulturo, različne kulturne komisije itd. Zelo težko je dobiti ljudi v te odbore, ki bi bili voljni delati v težkih pogojih, ko na vseh koncih primanjkuje sredstev. Pravega uspeha verjetno ni tudi zato, ker se s kulturo ukvarja več forumov in med njimi večkrat ni pravilne koordinacije.

Ti razlogi so privedli do predloga za ustanovitev **občinske kulturne tribune** kot samoupravne družbene organizacije vseh kulturnoprosvetnih delavcev v občini. Občinska kulturna tribuna naj bi volila **plenem** in **predsedstvo**, v njenem okviru pa naj bi deloval tudi **občinski kulturni center** s svojimi komisijami. Če bi predsedstvo obč. kulturne tribune ne moglo voditi neposrednega stika z občinsko skupščino (dosedanji ObLO), bi lahko ustanovili v občini še poseben svet za kulturo, organ, ki bi ga sestavljalo dve tretjini članov iz občinske kulturne tribune in tretjina predstavnikov iz občinske skupščine. V okviru tribune naj bi obstajal tudi **sklad za kulturo**, ki bi financiral vse kulturne dejavnosti, upravljal

pa bi ga upravni odbor sklada.

O vsem tem so govorili na nedavnem sestanku v Ribnici, ki ga je sklical svet za kulturo pri ObLO v sodelovanju s SZDL. Ponočno so ugotovili, da je kulturna dejavnost v občini preveč razdrobljena na društva, ki delajo po svojih zmožnostih, vendar želenega učinka ni. Kulturno dejavnost je treba poživiti, postaviti jo na enotno bazo, kar naj bi bila kulturna tribuna. Zbirati bi morala želje in potrebe ljudi in delovati v skladu z njimi. Kulturna tribuna naj bi našla svoje mesto tudi v občinskem statutu.

V okviru občinske kulturne tribune v Ribnici bi delovale vse Svobode in prosvetna društva, ribniški festival, DU, knjižnica, v njej

bi našel svoje mesto tudi klub študentov Kočevske, ki bi pri poživitvi kulturne dejavnosti lahko v marsičem pomagal.

Če ocenimo kulturno dejavnost v Ribnici v zadnji sezoni, lahko ugotovimo, da je bilo, kljub težavam, precej storjenega. Festival se je že lepo uveljavil, čeprav ga bo

treba iz leta v leto še izpopolnjevati, izvedli so revijo pevskih zborov, v Loškem potoku so lepo proslavili 60-letnico kulturno prosvetnega dela, Ribničani so dosegli na okrajni dramski reviji tretje mesto. Vendar vse to le z dobro voljo posameznikov. Trdno smo prepričani, da se bo z ustanovitvijo kulturne tribune stanje odločno obrnilo na bolje in da bo nova ustanova, ko bo zaživela, opravičila obstoj.

F. G.

Pomemben prispevek Zveze slepih Slovenije

Ko sem bil letos poleti kot gost na zveznem seminarju tiflopedagogov v Kotorju, sem spoznal delo organizacije slepih Jugoslavije in vseh, ki skrbijo za rast slepega državljanja. Tudi kontakt s slepimi mi je tudi odprl nov svet slepih tovarišev, ki si prizadevajo čim več prispevati pri rasti naše socialistične domovine.

Ko sem jih nedavno obiskal na peti republiški skupščini, ki je bila oktobra v Dolenjskih Toplicah, sem si vnovič pritrdil in utrdil v Kotorju ugotovljeno mišljenje.

Okrog sto delegatov organizacije slepih iz vse Slovenije je z gosti dva dni razpravljalo o delu v zadnjih šestih letih. Bogato je bilo delo v tem obdobju, ki ga je nanašal rep. sekretar ZSS Ivan Bizant v obširnem poročilu. Zveza, ki šteje 1470 slepih državljanov, od katerih je le 19 nevlanjenih v organizacijo. Po starosti jih je nad 900 45 let starih, okrog 500 pa do 45 let. Poleg osmih okrajnih odborov dela čez 37 sekcijških odborov, v katerih dela 245 slepih članov. Nakazal je več težav ter pohvalil pomoč oblasti, zlasti akcije državne loterije, Sveta za varstvo LRS, Zavodov za socialno zavarovanje in RKS. Važno je bilo delo organizacije pri šolanju, rehabilitaciji in zaposlovanju slepih državljanov. oPsebnno skrb pa bo

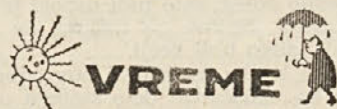
še treba posvetiti slabovidni mladini; to vprašanje še proučujejo, vendar zahteva resno akcijo oblasti in tudi organizacije. V zadnjih letih se je posrečilo rehabilitirati nad 160 slepih in je že nad 200 zaposlenih, nezaposlenih pa le okrog 20 članov. Se in še je niza zanimive podatke o novih poklicih, o tem, da tudi naši kolektivi v industriji vse bolj sprejemajo slepe člane v delo.

Posebnost zbora je bil obisk slepih pionirjev Zavoda za slepo mladino iz Ljubljane in pionirjev osemletke iz Dol. Toplic, ki so pozdravili skupščino.

Med skupščino je bila v Invalidskem domu v Toplicah odprta zanimiva razstava slepih, ki je prikazala delo slepih državljanov v Sloveniji. Razstavo je obiskalo veliko ljudi iz kraja, Novega mesta, Kočevja in tudi šolska mladina.

Predsednik OLO Novo mesto je na posebnem večeru poudaril vlogo slepih in se zahvalil za njihov delež, potem pa so slepi člani zapeli nekaj pesmi, recitali in se tudi zavrteli. Po končani skupščini so jim domačini skupno z okr. odborom ZS Novo mesto pripravili partizanski sestanek, partizani tega konca pa so pripovedovali delegatom spomine na borbe.

Marjan Tratar

Približno do 16. decembra nestalno s pogostimi, po večini snežnimi padavinami, nato izboljšanje, okrog 23. decembra pa spet prehodne padavine. — Temperatura se bo sprva dvignila, sredi decembra pa ponovni val mraza.

Četniške organizacije v Nemčiji

V sredo smo zvedeli, da je v Bonnu, potem ko je bil nekajkrat operiran in ko so zdravniki vložili ves trud, da bi ga rešili, umrl uslužbenec našega predstavništva v Bad Godesbergu Momčilo Popović. Pri napadu na naše predstavništvo, ki so ga organizirali ustaši 29. novembra, hoteč pobiti in zažgati vse naše uslužbence, je bil hudo ranjen... V Zah. Nemčiji živijo številni ustaški in četniški emigranti, ki so med vojno sodelovali z okupatorjem, sedaj pa izrabijo vsako priložnost za protijugoslovanske provokacije. Oglejmo si nekatere četniške organizacije, ki delujejo v tej deželi:

Razen organizacij, ki združujejo samo ustaške zločince, je v ZR Nemčiji tudi več četniških organizacij, ki so prav tako legalne in niso nič manj pripravljene na zločin. Vpisane so tudi pri zahodnonemških oblasteh...

»Srbski narodni odbor«, urejen podobno kot »Hrvatski narodni odbor« ima sedež v ZDA, v Zah. Nemčiji pa aktivno dela skozi centra v Düsseldorfu in Münchenu. Ta organizacija hoče »vzpostaviti Jugoslavijo v monarhistično obliko vlade«. Tako v ZDA kot v Zahodni Nemčiji se ukvarja organizacija s propagando in protijugoslovansko dejavnostjo. Düsseldorfsko skupino vodi

vojna zločinka Iveljić in Dušan Sedlar, münchenško pa Momčilo Vuković-Birčanin. Organizacija tiska list »Bell orel«.

Neovirano dela tudi »Zveza ravnogorskih organizacij«, v njej pa so včlanjeni ostanki četniških tolpa Draže Mihajlovića, ki so se leta 1945 skupaj z okupatorjem umaknile v Italijo in Avstrijo, leta 1947 pa v ZR Nemčijo in druge zahodne države. »Zveza« združuje tri organizacije:

»Združenje borcev kraljevske jugoslovanske armade Draže Mihajlovića«, ki ima središče v Londonu, odbor pokrajinske uprave v ZR Nemčiji, ki upravlja kakih deset krajevnih organiza-

cij, pa je v Hannoveru. Tiskajo list »Ravnogorski borec«, ki ga urejuje Dušan Kasapinović, ki ga tam poznajo po njegovi protijugoslovanski dejavnosti.

Razen tega deluje v »Zvezi« »Gibanje srbskih četnikov Ravna gora«, ki ga vodi vojni zločinec Momčilo Djurić. Sedež gibanja je v ZDA, podružnica v Nemčiji pa je v Bottropu. Vodi jo Gojko Grubić, eden vidnih aktivistov pa je vojni zločinec Bogdan Kuluvija.

V okviru »Zveze ravnogorskih organizacij« je še »ravnogorsko gibanje izven domovine«. Prej ga je vodil vojni zločinec Dobrosav Jevdjević, ki pa je pred kratkim umrl v Italiji. »Ravnogorsko gibanje« se ne udeležuje kot organizacija, ampak nastopajo, kot n. pr. Pavle Jakovljević, posamezno.

Fašistična organizacija »Srbsko nacionalno gibanje Zbor«, ki je bila organizirana že pred vojno, se je med vojno postavila odkrito v službo okupatorja in je prav tako zelo aktivna s svojimi protijugoslovanskimi izpadi. Od leta 1950 je centrala »Zbora« v Münchenu, kjer tiskajo list

»Iskra«. Najvidnejši zboraši v Zvezni republiki Nemčiji so Jaša Ljotić, Ratko Obradović, Ratko Parežanin in drugi.

Razen »Zvezne organizacije jugoslovanskih beguncev v Zvezni republiki Nemčiji«, ki skuša biti edini predstavnik jugoslovanske emigracije in izdaja občasno tudi svoj bilten, deluje še »Južnoslovanska demokratična zveza Budućnost«. Sedež ima v Londonu in Münchenu, kjer tudi tiskajo lista »Hrvatska Zora« in »Srpski vodič«. Urejajo jih Franjo Katić, Stjepan Grabovac, Ante Škreljo in Slobodan Stanković.

Odkrito protijugoslovanska slovenska in bosanska emigracija pa se zbira okrog organizacij, kot so »Zveza slovenskih protikomunistov«, »Bela garda« in »Džemiet el Islam«.

Protijugoslovanska propaganda in včasih tudi materialna pomoč prihaja od vrste listov, ki jih tiskajo v ZR Nemčiji v jugoslovanskih jezikih. To so razni »glasniki« in »župnijski vestniki«, ki jih urejajo duhovniki, med katerimi je tudi več vojnih zločincev.

(TANJUG)

VISOKOŠOLEC

Glejte, ga, VISOKOŠOLCA, spet je tu! Da, kar dovolj dolgo je že počival, takole poldrugo leto in še kak mesec več. Spal je spanje pravičnega, tako, kakor klub naših študentov...

Prva številka VISOKOŠOLCA, naše občasne študentske priloge, je izšla poleti 1960. leta, vsega skupaj pa so izšle tri ali štiri številke. Nato je vse skupaj zaspalo. Ko so študentje konec prejšnjega meseca na občnem zboru zbirali raztresene kosti svojega kluba in ga nekako spravili skupaj, so sklenili spraviti v žilbe tudi svojega VISOKOŠOLCA, pri čemer jim uredništvo NOVICE nudi vso podporo.

Dogovorili smo se, da bo VISOKOŠOLEC izhajal približno vsak mesec na dveh straneh. Prva stran bo rezervirana za aktualne članke o študentski problematiki, druga pa za prispevke naših študentov-literatov. Prepričani smo, da bo VISOKOŠOLEC odslej redneje izhajal in da bodo našli v njem dovolj zanimivega branja vsi naši bralci, ne le študentje in dijaki, katerim bo posvečena posebna rubrika...

Torej, srečno pot novemu VISOKOŠOLCU!

SKUPŠČINA KLUBA ŠTUDENTOV KOČEVSKÉ

Krivi eni in drugi

V sredo, 21. novembra, je bila na pravni fakulteti v Ljubljani letna skupščina Kluba študentov Kočevske. Poleg študentov so se skupščine udeležili še predsednik SZDL Ribnica Bogo Abrahamsberg, tajnik ObLO Ribnica Ivan Petrič, predstavnik ObLO Kočevje Emil Lorber in tov. France Lapajne. Na skupščini so govorili predvsem o problemih študentov, o slabi povezavi z občinama, kritično ocenili delo kluba ter sprejeli napotke za nadaljnje delo.

Iz referata predsednika kluba Jožeta Škulja je bilo razvidno, da je klub v prejšnjem študijskem letu bolj živovaril. Edino, kar so študentje storili, je bilo brucovanje v Ribnici ter sodelovanje igralcev namiznega tenisa na medklubskem tekmovanju. Ti so v preteklem študijskem letu že tretjič zmagali in si priborili pokal v trajno last. Klub je mislil organizirati tudi predavanje o študiju na univerzi kočevskim gimnazijcem, vendar do tega ni prišlo, ker ni bilo denarja, da bi plačali predavateljem vlak. Zalogostno, toda resnično! Klub ni imel materialnih sredstev! In prav to je bil verjetno glavni vzrok, da življenje kluba ni zaživelo kot bi moralo. In današnje stanje: v blagajni je 1900 dinarjev ter dolg nekega študenta, ki znaša 2000 dinarjev!...

Torej je razumljivo, da so se nekateri spraševali, če ima sploh pomen, da tak klub še obstaja.

Brez denarja in mogoče samo z moralno podporo se ne da delati. O obstoju kluba smo razpravljali vendar je bila večina študentov za obstoj kluba ter za tesno povezavo z obema občinama ter z drugimi organizacijami v domačih krajih.

Predstavniki obeh občin so podarili, da bi moral klub vplivati tudi na študij posameznih študentov. Razen tega pa bi morali že sedaj študentje sestaviti program dela, na podlagi katerega bi bila potem dodeljena klubu finančna sredstva.

Študentje naj bi organizirali v svojih domačih krajih razna predavanja, poživili delo raznih organizacij ter predvsem stopili v stik z delavsko in kmečko mladino, katera pravi, da jo študentje zapostavljajo. Vendar to ne drži, saj si študentje želijo takega sodelovanja. Tako bi lahko npr. študentje pomagali pri izvedbi ribniškega festivala in končno...

pred nami je 20. obletnica Kočevskega zbora. Ali ne bi mogli študentje tudi tu priskočiti na pomoč? Vsekakor lahko, samo treba je povezave, ki bi koristno vskladila njihovo delo z delom organizacij na terenu.

Problem, ki je zelo pereč, je štipendiranje. Štipendije v ribniški in kočevski občini so med najmanjšimi v Sloveniji in se gibljejo od 4000 do 14.000 din. Seveda pa so štipendije nad deset tisočakov bolj osamljene. Zaradi tega bi bilo potrebno, da se tudi v obeh občinah uvede poseben pravilnik za dodeljevanje štipendij, ki naj bi predpisoval najmanjšo in največjo štipendijo. Razen tega so nekateri tudi menili, naj bi se štipendije višale s številom opravljenih izpitov. Za vsak opravljen izpit naj bi študent dobil povišek. Tak način štipendiranja, ki bi ga lahko imenovali tudi štipendiranje po učinku, so uvedli že v nekaterih občinah in okrajih in se je pokazal kot zelo uspešen.

Predsednik SZDL Ribnica Bogo Abrahamsberg je predvsem podaril, da je treba prebiti v kolektivni staro miselnost: »Češ, saj ne rabimo takega in takega strokovnjaka!« To se pojavlja predvsem v manjših podjetjih, ki zato nečejo štipendirati študentov, temveč pravijo: »Nam zadostuje strokovnjak s srednješolsko izobrazbo!« Dejal je tudi, da bi bilo prav, če bi vabili od časa do časa na svoje sestanke predstavnike občin, ki bi jih seznanjali s statuti obeh občin.

Poudarjeno je tudi bilo, da bi dobra povezava med štipenditorji in štipendisti nudila cel kup koristi enim in drugim. Tu bi morali predvsem oceniti počitniško prakso, ki je večkrat nestrokovno pripravljena. Prakse naj bi pripravljali v bodoče tako, da bi študentje pridobili strokovno znanje. Študentje naj bi v počitniških dneh priskočili na pomoč štipenditorju in izpopolnili razne vrzeli, ki nastajajo med letnimi dopusti in podobno.

Pokazalo se je, da mora klub čimbolj smotno in smelejše reševati probleme študentov. Predvsem pa mora pomagati brucem, jim olajšati začetne korake ter jim pomagati z nasveti. Pravilno mora voditi štipendijsko politiko, kakor tudi vplivati, da se izposluje pravilna kadrovska politika pri štipenditorjih. Čimprej mora pripraviti tudi načrt za delo, na osnovi katerega mu bo dodeljena finančna podpora. Predvsem pa mora pomagati v individualnih problemih, ki jih ima posameznik, vendar naj se ti problemi rešujejo združeno. Hkrati naj bi probleme naših študentov obravnavali tudi v našem tedniku Novice.

Če bo novoizvoljeni odbor kluba kos vsem nalogam, si na letni skupščini prihodnje leto ne bo kaj očitati in ne bo več vprašanja, naj klub ostaja ali ne. Sedaj pa je treba priznati, da sta Krivi tako obe občini kot študentje in je treba to popraviti. Podvizajmo se, nič ni zamujenega!

Miha Mate

Bruci, »stare bajte« in bela Ljubljana

Marsikdo je že slišal za bruce, bruculje in v novejšem času za novince, novinke in se vprašal, kaj naj bi to bilo. Torej, bruc je tisti, ki je pravkar zapustil gimnazijo in prišel na univerzo, ni torej več dijak, pa tudi pravi študent še ne. Toda tudi to še ni dovolj: bruc je še nekaj drugega, bolj zelenega (zeleni barva je značilna za bruce!), skratka — po domače — »ne tič ne miša«.

Definicij je veliko. Bruc je vse in nič, človek med nebom in zemljo, onega, ki ima približno sedem tisočakov štipendije (če jih ima), če pa jih ima več, jih ne zna porabiti (vsaj pametno ne!), pa jih porabi za pijačo »starim bajtam«, to je univerzitetnemu življenju od drugega letnika naprej. »Stare bajte« so brucem vedno na uslugo, vendar kažejo do njih vzvišeno nadrejen odnos; veličastno ti pokažejo fakulteto, medtem ko ti stojiš pred njo že dobre pol ure in gledaš, kje bi bila, nato pa se nasmehnejo: »Bruc, že na obrazu se ti pozna!« Kako dobrohotni, dobronamerni so!

Seveda so z buckami (pardon, bruckami) še bolj prijazni. Pokažejo jim celo oglasne deske za predavanja in jim pokažejo več (manj vzvišene) pozornosti (toda ne vsem, kriterij je strog!) v večernih urah... »Stare bajte« so tako dobrohotna bitja in verjemite mi, to v Ljubljani mnogo pomeni!

Bruc naj se drži zlatega pravila: »Ne lazi za nekdanjimi sošolkami!« Bolje je tako, ne zameri se starim bajtam, pa tudi sošolkam (morda?) »Starim bajtam« tudi ni treba pozdravljati, ker je bruc zanje neollikano onega, potrebno temeljite destilacije. Seveda z bruckami je drugače...

Za bruca je prvi teden najlepši. Zgodaj gre spat, zjutraj navsezgodaj na fakulteto, si prepriše urnik predavanj (pri tem jih

pol spregleda) itd. Tedaj so tudi različne prireditve za bruce (brucovanja), vendar je za bruca boljše, da se jih ne udeleži, ker so le-ta v glavnem za stare bajte in za — bruculje! Življenje brucev je pestro: dopoldne predavanja, popoldne predavanja, zvečer večkrat — predavanja. Trije (ali dva) obroki v Ljudski kuhinji (110 din), ker pa hoče biti

bruc kulturno onè, gre večkrat zvečer v kino. Glede kina so bruce nekoliko na boljšem, ker imajo stare bajte praviloma več denarja: topel pogled — in kulturno izobraževanje v kinu je zagotovljeno...

Bruc bi tudi ne bil bruc, če se ne bi v Ljubljani nekajkrat izgubil, napravil več prometnih prekrškov — končno pa, ne da bi se zavedel, odpade z njega zadnja brucovska krpa, postane študent. Tedaj pa prihrume v belo Ljubljano zopet nove trope zelene brucadi in povest se prične znova... Miha Mate (tudi bruc)

Univerza — mati učenosti naših študentov

»Lov za milijoni«

V petek zjutraj mi je Peter dejal: »Poslušaj, Tone bo z avtomobilom vsak čas tu, gremo za novoletnimi čestitkami, malo na teren...«

Nekaj sem zagodrnjal na račun mraza, češ da se moram najprej otajati, poškilil v gosto meglo zunaj, pomislil na poledenele ceste — in (zaradi ljubelega miru pri hiši) privolil. »No, pa pojdemo,« sem žalostno pogledal toplo peč...

»Maršruta« je bila znana: Kočevje, Struge, Dobropolje, Lašče, Sodražica, Loški potok in nazaj. »Marškompanija«: Peter, Janez, Tone s fiatom 1400 in jaz s fotoaparatom.

Kmalu za Kočevjem se je megla razpršila in posijalo je mnogo obetajoče sonce. Ugotovili smo, da bo lep dan, kakor nalašč za našo pot. Toda Tone je kljub temu trdil, da v Loški potok zaradi poledenele ceste ne bomo prišli, da se sploh ne bo mučil tja gor, ko je prejšnji dan prišel komaj s jeepom...

DVOJNO SLABO ZNAMENJE

Tik pred Strugami rahel pok, pisk, avto prične zanašati. »Na, pa smo tam!« zagodrnja šofer in še nekaj doda. Defekt. In prav tam, kjer jaz sedim, ugotovi Janez, ki si mane roke in poskakuje zaradi mraza, potem pa pograbi lopato, ki jo Tone privleče od nekod, in prične brez potrebe premetavati sneg.

V Strugah srečamo le napol zmrznjenega poštarja; sicer pa, kdo bi v takem rinil ven, v tak mraz...

Medtem ko razpravljamo o defektu, ki napoveduje celo vrsto zapletljajev, zagledamo nekaj metrov pred avtomobilom velikega, belega mačka (pa menda ga ni zgubil kak pijanec?!). V strahu pred avtomobilom se skrči, podvije rep, iz široko razprtih oči mu sije groza, strah pred smrtjo... Resda pomeni srečanje z mačkom slabo znamenje, toda ta je bil bel — in se je srečanje verjetno slabo končalo zanj...

100 % V IZVOZ!

Iz jutranje megle se izlušči dobropoljska STOLARNA. Poiščemo direktorja, ki ravno dopoveduje nekemu na drugem koncu telefonske žice, da bi rad dobil nekoga z občine.

Nekdanji žagarski obrat se je razvil v lesno galanterijo. V Stolarini je trenutno zaposlenih 56 ljudi, izdelujejo pa v glavnem posebne televizijske stolčke, ki jih izvažajo v ZDA. »Letošnji plan 88 milijonov bomo presegli za približno štiri milijone,« pove z neprikritim ponosom direktor. Pove še, da izvažajo v ZDA že nad leto dni, vmes pa so nekaj izvozili tudi v Anglijo.

»KRVAVIC NI!«

Ves čas do Dobropolja smo govorili o krvavicah, ki se jih bomo tam najedli. Zapodili smo se torej v edino gostilno, ki je bila pred kratkim prenovljena, in povprašali gostilničarja po krvavicah. »Krvavic nimamo,« je dejal. Pa kaj drugega, čaj. »Tudi čaja nimamo!« Lepa reč. Prideš v Dobropolje, ves sestradan, pa ti niti s čajem ne morejo postreči! In tako lepo, okusno urejena gostilna, katere adaptacija je veljala okrog tri milijone, če ne še kaj več...

Kasneje, ko sva s Petrom (dokaj dobro) opravila v KZ, kjer sem iz gole radovednosti pokukal skozi vrata, na katerih piše »Ni vstopa« in ugotovil, da je za njimi — stranišče, smo v gostilni le dobili mogočne sendviče s skoraj zmrznjeno salamo. Gostilničar nam je tudi dejal, da lahko dobimo čaj, le počakati moramo, da ga skuha...

Potožil je tudi, da je grosupeljska sanitarna precej hujša kot naša, saj je v zadnjem času za-

prla precej gostiln. Ugotovimo, da je to popolnoma pravilno, na tihem pa pomislim na naše ribniške gostilne (in še na marsikatero drugo!)

UGASLE PEČI

Svojevrsen dobropoljski problem je APNENICA. Ne gre in ne gre, tožijo povsod. Tega se zaveda tudi kolektiv, ki se trudi, da bi se izvlekel iz nič kaj rožnatega položaja. Letos je bila dograjena nova apnenica, toda stoji, ognji so pogašeni. Imajo precejšnje količine apna, s katerim ne vedo kaj početi. Pač zastoje v gradbeništvu, pa tudi kaj drugega, mogoče...

Tisti dopoldan so imeli dobropoljski »apneničarji« polne roke dela: avtomobili in traktorji, ki so prihajali po apno, so prihajali in odhajali, kot bi hoteli odpeljati vso zalogo...

»Težak položaj, da,« pripoveduje direktor. »Apno ne gre, nova apnenica stoji, zaloge se kopičijo, ljudje zaradi zmanjšane obsega dela in nizkih prejemkov odhajajo. Upamo, da se bo stanje kmalu popravilo... Če bi hoteli proizvajati kvalitetno apno, in v tem je rešitev, bi morali imeti laboratorij, laborante, da bi preiskovali in ugotavljali kvaliteto kamnja, toda vse to je povezano s silnimi stroški...«

»DINAR JE ZAČETEK MILIJONA«

Pred vsakim večjim praznikom si naš Peter nabrusi jezik, pripravi aktovko, blok in svinčnik, nekje stakne avtomobil in se spusti »na teren«, na lov za oglasi. Trda je ta pot, ko mora skoraj v vsakem podjetju, v vsaki ustanovi ponavljati tisto o »podpori listu«, »dobri volji«, »večnih težavah«, v katerih list tiči, ipd., posluša o »pomanjkanju sredstev«, o tem, da »bo treba enkrat s tem končati« itd., kima, pritrjuje, ugovarja — in se ne da odgnati...

V KZ v Laščah se prične borba. Poslušava komercialnega, kimava, ugovarjava, se pogajava za »tistih nekaj fičenkov«. Nič. »Dinar je začetek milijona«, nama pove sobesednik. Nato odideva, rahlo razočarana, z žalostjo, ki jo ne utolaži niti konjak pri Koprivcu niti pečenica pri Petriču v Ortneku... Potolažimo se šele, ko zakorači v gostilno znani, hudomušni »kovačev stric«, ki jih mimogrede nekaj »strese iz rokava«, potem pa spet odide, da do konca podkuje konja.

KORLOVE VILICE

Sodražica je bila v toplem zimskem soncu, debelo prekrita s snežno odejo, vsa nasmejana, prijazna v svoji kotlini. Najprej zavijemo k staremu prijatelju in sodelavcu Korlu, v Suho robo. Zgle-

dalo je, da ima, globoko sklonjen nad neke papirje, čez glavo dela. Posebno še, ko smo pred stavbo videli nekaj voz, naloženih z različno suho robo, rešeti, žlicami in drugim, kar vse Suha robo odkupuje; tu delavci vse lepo sortirajo, zapakirajo in pošiljajo naokrog po svetu, tako nekako, kakor so včasih hodili krošnjarji. Le da gredo izdelki naših suhoro-barjev precej bolj daleč, tja čez »veliko lužo«, v Ameriko.

Pred odhodom Korli nekam izginje, pa se kmalu vrne s tremi lesenimi vilicami. »Nate, za krvavice, pa tudi vašim »starim« bo prav prišlo...«

Vas Hrib v Loškem potoku

Nato še k ŽIČNIM PLETENI-NAM, pa še v zadrugo, kjer poslušava staro pesem o pomanjkanju denarja, stiski, združitvi...

»KO BI IMEL SMUČKE!«

vzdihne Janez, ko se prekopljemo preko sodraškega klanca, mimo Vagovke, ko ostane za nami široka, v soncu se bleščeča ponoroma Sodražice in Slemen. Pot se vije med griči, sem in tja, sneg se blešči, tu in tam se gozdovi približajo cesti, kot bi jo hoteli stisniti v svoj mogočni objem, kot bi jo hoteli zadušiti...

»Oh, smučil!« neprestano ponavlja Janez. Petra pa privzdiguje ob pogledu na čudovite smučarske terene. Spomnim se Travnice gore, njenih strmin, obilice snega, čudovitega vremena. Da, smučanje! Kakšna priložnost, kakšne možnosti za razvoj zimskega športa! Kaj vse imamo, pa ne znamo izkoristiti. Imamo in ne vidimo. Vso pot niti ene smučine, niti enega smu-

čarja, čeprav narava vabi, kliče. Samo cesta in številne sledi divjadi.

MED POTOČANI

Pa sem le prišel v Loški potok, čeprav malo pozno, kakor so nekateri dejali. Tam na Križpotju se odcepi ozka gaz proti Malemu logu, malo dalje, ko se gozd razredči, se odpre razgled po dolini, v kateri »gnezdi« vas Retje. Nad vasjo se vije pot proti Blokam, vse skupaj pa se iskri v decembrskem soncu, postaja, kljub mrazu, tako prijetno, domače... In tam dalje se, nekako pokroviteljsko, dviguje Tabor, ki je nekoč nudil preprostemu prebivavstvu zaščito pred Turki, v zadnji vojni pa je postal leglo belogardizma...

Ko smo se po dobro opravljenem poslu v zadrugi in trgovini,

ki se bo po novem letu priključila ribniškemu trgovskemu podjetju, znašli v gostilni, nam je ljubka Pavla hotela postreči z — ješprenjem, kar pa smo ji še pravočasno preprečili...

LOV ZA MILIJONI

◆ Tako se je prvi dan našega
◆ »lova za milijoni« končal. Ni
◆ lahka ta pot, ko te marsikje
◆ sprejmejo kot neljubega nebo-
◆ digatreba, ko se v vlogi prosiv-
◆ ca počutiš neugodno, neprijet-
◆ no. Toda takle »lov za milio-
◆ ni« (če bi res bili milijoni!)
◆ utegne biti včasih zanimiv, pri-
◆ jeten, saj nam omogoča nepo-
◆ sreden stik s »terenom«, z
◆ bravci in naročniki...
◆ Ko smo se spuščali od Vagov-
◆ ke proti Sodražici, Peter ni ob-
◆ čudoval narave, še mar mu ni
◆ bilo smučišč; neprestano je li-
◆ stal po bloku, nekaj mrmral
◆ in sešteval... Pa menda ne
◆ milijone?...

(fravec)

Za SMEH in DOBRO VOLJO

V RADIOSERVISU

Strejša ženska prinese v popravilo tranzistorski sprejemnik:
»Prosim, če bi mi ga popravili, nekaj ni v redu z njim: jazz igra prehitro, klasično glasbo pa prepočasi...«

PRIJATELJ

»Upam, da me boš obiskoval tudi potem, ko se bom poročil!«
»Seveda, nisem eden tistih, ki zapuste prijatelja v nesreči!«

POMOTA

»Kako to, da tvoja žena tako govori?«
»Ne vem, toda zdi se mi, da ji je zdravnik dal nekoč injekcijo pomotoma z gramofonsko iglo...«

SLOVNICA

»Očka, povej mi množino od glasbenik.«
»Orkester.«

UBOGA GOS

Ona: »Jutri je tridesetletnica poroke. Naj zakoljem gos?«
On: »Saj je uboga goska pri tem povsem nedolžna!«

ŽENSKÉ

»Katere ženske imaš raje, klepetave ali one druge?«
»Katere druge?«

★

Delovodja delavcem pri novi stavbi, ki sedijo in kadijo:
»Med delom je prepovedano kaditi!«
»Zato pa ne delamo.«

Pionirski kotiček

IZDAJAVEC

Stara mama mi je pripovedovala: V vas Fedrenk je prišel nemški vohun. Prišel je k nam, da bi mu dali krompirja. Ko je šla stara mama v klet po krompir, je Boris skrivaj opazoval sumljivega moža. Vohun je poškilil v hlev, poleg pa si je glasno žvižgal. Ko se je malo oddaljil, je rekel: »Prekleti banditi, vse bomo poklali!«

Ko je Boris to slišal, je hitro stekel čez njive v gozd, kjer je taboril sekretar okrajnega komiteja za Kočevje, komandant Zalar s svojim bataljonom. Izdajavca je slišal tudi Borisov brat Cvetko, ki je kasneje padel. Čeprav je jezdil konja, je prišel Boris pred njim v taborišče. Poslali so tri može, da bi tujca ujeli.

Vohun se je še vedno sprehajal po dvorišču. »Stoj!« je rezko odjeknilo iz grmovja. Vohuna je kar vrglo na tla. Ko so partizani prišli do njega, jih je hotel pregovoriti, da je kurir z Notranjskega. Ko ga je vodja vprašal po komandantih in komisarijih, ni vedel ničesar. Ko so ga pregledali, so našli nož in pištolo. Vodja patrolje se še ni zadovoljil s tem, zato so ga še natančneje pregledali. Ko ga je partizan tipal pod pazduho, mu je nekaj zdrsnilo iz rok. Velet mu je, naj slede srajco. Boris, ki ga je tudi preiskal, je našel pri njem znak SS in legitimacijo ter druge pomembne dokumente.

Odvedli so ga v taborišče, kjer so ga zaslili. Ko je hotel pobegniti, so ga ustrelili.

Zmago Lindič,
5. r. šole M. Bračiča

MAMA PRIPOVEDUJE

»Takrat sem bila še mlada in vojna je divjala po vseh naših krajih. Bila je strašna in uničujoča.

Bilo je 31. julija 1942. V vas so pridrveli Italijani in sejali smrt in ogenj. Zjutraj so pobrali vse moške iz vasi Travniki. Odpeljali so jih na vrt sredi vasi, kjer so jih zaslili in zvezali z verigo. To je bilo dopoldan, kasneje pa so jih zastražene in zvezane gnali v gozd. Osemnajst so jih odpeljali v Sodol. V prvem mraku so jih postrelili prav na naših njivah. Bila sem z mamo doma in sem slišala tiste strele. Poleg sta bila tudi moja dva brata, ki ju niso ustrelili.

Ravno ob tistem času so zažgali našo hišo in vas. Bilo je strašno, ko smo izgubili dom, nekateri pa tudi očete brate. Misel na tiste dni me živo spominja na mrtve, ki kličejo: »Branite in čuvajte svobodo, za katero smo mi darovali življenja!«

Moja mama ima veliko spominov na vojno, ker je kot otrok veliko prestala in videla.

Milan Ožbolt,
5. r. šole M. Bračiča

PARTIZAN SE SPOMINJA

Velikokrat mi je atek govoril o raznih doživljajih med NOB. Nekoč mi je pripovedoval tudi o napadu na Kočevje 1943.

»Bil sem na položaju pred mestom. Boji so trajali že drugi dan in bili smo pošteno lačni. V Šalki vasi nam je kuhar pripravil kosilo in naša zvesta mula se je s kotli pomikala proti mestu. Že je prinesla hrano do nas, ko je pred njo padla sovražnikova mina. Mula se je splašila in jo s polnimi kotli ubrala naravnost v sovražnikovo postojanko v grad. In domobranci so jedli naše kosilo.

Pri umiku iz Kočevja so sovražnikove krogle švigale kot čebele okoli mene. Ko smo se na varnem ustavili, sem imel nahrbtnik ves preluknjan. Nahrbtnik mi je rešil življenje.«

Vesna Hočevnar,
5. r. šole M. Bračiča

TEKMUJEMO

Najbolj prijetno je v našem razredu, ko nam tovarišica prinese pionirske liste. Vsi se zberemo okrog nje in zadnjič bi jo skoraj prevrnili. Vsak bi rad prvi dobil novo številko Cicibana. V razredu nas je 27. Cicibana pa prejema 24 učencev, od ostalih treh pa ga prejemaajo njihovi bratje.

Pionirski list je prejemal samo en učenec. Pokazal nam ga je in povedal, da bo odred, ki bo pridobil nove člane, lahko pri nagradnem žrebanju izžreban. V našem razredu smo bili prvi, ki smo pridobili deset novih naročnikov in prejeli dva talona za žrebanje, ki ga je razpisalo uredništvo Pionirskega lista.

Sedaj zbiramo nove naročnike za Kurirčka.

Vsi dobro vemo, da se iz pionirskih časopisov veliko naučimo, saj nas prav vse zanima, posebno radi pa rešujemo križanke.

Pozdravljamo vse pionirje v naši in sosednji komuni!

Pionirji 3. r. osn. š.
Dolenja vas

DOMISLICE

Če naj poslušam mnenje drugega, naj bo jasno izrečeno: problemov imam sam dovolj.

Človek mora vztrajati pri misli, da je nedojemljivo dojemljivo, sicer ne bi ničesar raziskoval.

Da bi došli, da je nebo mogoče, nam ni treba potovati okrog sveta.

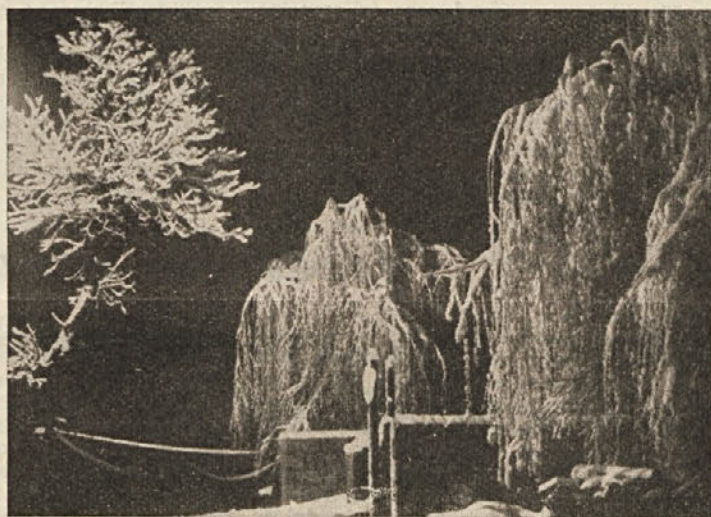
Resnica je podobna božanstvu: ne kaže se neposredno, uganiti jo moramo iz njenih dejanj.

Nikoli nas ne prevarajo, prevaramo se sami.

Vedeti ni dovolj, treba je tudi znati; hoteti ni dovolj, treba je tudi storiti.

Nič ni novi resnici bolj škodljivo, kakor stara zmot.

Najpečje težave so tam, kjer jih ne pričakujemo.

Belo na črnem (ali zimska fantazija) — (Foto D. Mohar)

Duševno maloposestnik

Danes sem bil na pomembni kiparski razstavi. Ljubiteljem plastik iz kamna se je predstavil neki Konrad Gips, za katerega so časniki nekoč dejali, da mnogo obeta. In prav zaradi tega sem si hotel ogledati to razstavo. Saj velikih talentov in njihovih del človek ne vidi vsak dan. Redki so tisti, ki jih navdahne muza umetnosti in še redkejši tisti, ki so tolikanj plodoviti, da razstavljajo — celo samostojno razstavljajo.

In sem šel na tisto razstavo.

Vstopim v galerijo, vzamem od prijazne stare gospe listek s seznamom razstavljenih del in se odpravim k prvi umetnici. Na lesenem podstavku je stala gomila kamna, vsa preluknjana in okrašena, spodaj pa je pisalo: Jutrišnji dan. Gledam od leve, gledam od desne. Gledam od zgoraj, gledam od spodaj. Pa ne vidim ničesar. O, pač, samo gomilo nerodno okrušenega in preluknjane kamna. Tipam, voham in važno mižim z enim očesom, kot bi umetnino ocenjeval. Pa še vedno ne vidim ničesar.

Znojim se od napora, da bi na sadovih predvidevanj obetajočega umetnika Konrada Gipsa ugle dal jutrišnji dan, ampak brez najmanjšega uspeha. Pridruži se mi starejši gospod.

— Umetnost, kaj? mi pravi in z ljubečim pogledom ošine tisti »Jutrišnji dan«.

— Ampak, kaj ta umetnina pravzaprav predstavlja? ga malce zmedeno vprašam.

— Vi ste pa res šaljivec, mi odvrne. — Jutrišnji dan. Atomsko vojno! Ali ne vidite obrazov, ki krvave v obupu? Ali ne vidite iznakaženih teles, ki leže vsevpred?

Jaz pa gledam in gledam. Iščem krvavečih obrazov in iznakaženih teles. Iščem z očmi in rokami, a jih ne najdem. Dobro pa vidim gomilo osnovnošolsko preluknjane kamenja na lesenem podstavku.

K nama pristopi še en gospod, z zlatimi naočniki.

— Genialna mojstrovina! vklikne.

— Vse premoženje bi dal za to umetnino, pristavi prvi gospod.

— Ampak, kaj ta umetnina pravzaprav predstavlja? plaho vprašam drugega gospoda. Tiste ga z zlatimi naočniki.

— Kaj ste slepi? me prezirljivo zavrne. — Ali ne vidite v tej umetnosti napredka jutrišnjega dne? Ali ne vidite modernih tiskarskih strojev, do kraja izpopolnjenih avtomatičnih likalnikov in druge elektronske aparature, ki bo jutri rešila človeštvo zaostalosti?

— Naprezal sem oči in zopet tipal. Pa nisem otipal nobenega tiskarskega stroja, nobenega likalnika, prav nobene elektrone. Drhteča roka je polzela le po okrušenem kamnu, v katerega so bile nerodno vklesane luknje različnih velikosti.

K nama pristopi častitljiva gospa srednjih let s podlasico okrog vratu.

— Kako nežen umetnik! globoko vzdihne in zamiži, kar na oba očesa.

Res, prava atomska vojna, dé sam zase prvi gospod.

— Nezadržan pohod jutrišnje civilizacije, ga prekine drugi gospod z zlatimi naočniki.

— Ampak, kaj ta umetnina pravzaprav predstavlja? boječe poskusim še pri gospej s podla-

sico okrog vratu. Besno me ošine z zaničevalnim pogledom in nekako sama zase pristavi:

— Kje so tista mladostna leta, ko sem jaz tako ljubila. Ko sem tako strastno poljubljala in bila tako vroče poljubljana.

— Kako? strahoma vprašam gospo s podlasico. Toda gospa me ne sliši. Jaz pa zopet iščem — z obema rokama in očmi povrh — sledove kakršnekoli ljubezni. Napenjam oči, da bi odkril koga, ki poljublja ali vsaj tistega, ki nekaj podobnega sprejema. Vsi moji naporji so zaman. Samo oškrebjan kamen in luknje vidim.

K nama pristopi tretji gospod — za glavo bi upal staviti, da je bil bolj širok kot visok —, ki je od daleč gledal naše početje in malce nejevoljno pravi:

— Ali bi si hoteli ogledati še ostale umetnine. Tole sem namreč že odkupil. Tamle v kotu je še dvojje mojstrovini, ki vam jih bo gospod Gips z veseljem prodal. Pa brez zamere.

Vidite, tako se godi današnjemu človeku, če je duševno maloposestnik. Ljudje, razjokali so bom nad svojo zaostalostjo!

Ivo Dominek Gerem

»Teta, zakaj pa jočete? Očka me je našel poleg gostilne, tega se moramo vsi veseliti, vi pa jokate.« Ona pa, moj bog, še bolj v jok, vsa se je naravnost raztopila!

Po kosilu sem ga odpeljal k brivcu, ostrigel ga je, doma pa sem ga skopal v kadi in ga zavil v čisto rjuho. Objel me je in tako na mojih rokah zaspal. Previdno sem ga položil v posteljo, se odpeljal na silos, natovoril moko, odpeljal avtomobil v garažo in v teku obšel trgovine. Kupil sem mu suknene hlačke, srajce, sandale in kapo s ščitnikom iz ličja. Seveda, vse to ni odgovarjalo niti po veličini niti po kakovosti. Za hlačke me je gospodinja zelo ozmerjala: »Ti si,« mi je rekla, »znorel, če misliš obleči otroka v tej vročini v suknene hlačke.« V tistem trenutku je postavila na mizo šivalni stroj, malo pobrskala po skrinji in čez eno uro so bile za mojega Vanjo že gotove satenaste telovadne hlačke in bela srajčka s kratkimi rokavi. Skupaj sva legla spat in prvič po dolgem času sem spokojno zaspal. Vendar pa sem ponoči štirikrat vstal. Zbudim se, on pa se je namestil pod roko kako vrabec pod streho, diha tiho, jaz pa sem bil zaradi tega tako srečen, da ti tega z besedami sploh ne morem povedati. Paziš, da bi se ne premaknil in ga zbudil, vendar pa ne strpiš, vstaneš natiho, prižgeš vžigalico in uživaš, ko ga gledaš...

Zbudil sem se pred zoro in sam ne vem, zakaj mi je postalo tako zadušljivo. Sam pa ti moj sinko leze izpod rjuhe, se vleže preko mene, se razširi in me z nožicami pritiska za vrat. Čeprav spim z njim nemirno, sem se ga vendar tako navadil, da bi mi bilo brez njega težko. Ko ga gledaš ponoči, kako spi in povonja njegove razkuštrane lase, se ti topi

kakšna krava in podrl sem jo. Seveda, ženske so dvignile krič, ljudje so se razbežali in že je bil tu prometnik. Odvzel mi je voziško dovoljenje, čeprav sem ga prosil, naj se me usmili. Krava je vstala, dvignila rep in odvihrala po uličicah, jaz pa sem ostal brez dovoljenja. Zimo sem preživel kot tesar, potem pa sem se pričel dopisovati z nekim svojim prijateljem, s katerim sva prav tako skupaj služila vojsko in on je v vašem okrožju, v Kašarskem rajonu, dela kot sofer in ta me je povabil k sebi. Piše mi, češ, pol leta boš delal kot tesar, potem pa ti bodo v našem okrožju izdali novo voziško dovoljenje. Zato sva se tudi midva s sinkom odpravila v Kašare.

In če ti po pravici povem, četudi bi se mi v Urjupinsku ne pripetila ona nesreča s kravo, bi prav tako odšel od tam. Žalost mi ne da, da bi dolgo ostal na istem mestu. Drugače bo seveda, ko bo moj Vanjuška zrastel in bo prišel čas, ko bo moral v šolo, takrat se bom morda umiril in dokončno obtičal na enem samem kraju. Za sedaj pa še korajim po ruski zemlji.

»Teško hodi,« sem rekel.

»Pa saj zelo malo hodi po svojih nogah, mnogo več potuje na meni. Posadim si ga na rame, če bi se pa rad razgibal, zleze z mene in teka poleg poti in se prekopicuje kot kozliček, vse to, bratec moj, bi ne bilo nič, nekako bi že vse preživel, če bi ne bilo razklano moje srce, treba bo izmenjati bat. Včasih me tako prime in objame, da se mi pred očmi stemni beli svet. Bojim se, da ne bi nekoč med spanjem umrl in tako prestrašil svojega sinka. In še nekaj, skoraj sleherno noč vidim v sanjah svoje drage pokojnike. In večkrat tako, kot da sem jaz izza bodeče žice, oni pa

MIHAIL SOLOHOV

Človekova usoda 11

srce in postaja mehkejša, ker je že tako okamenelo zaradi gorja...

Sprva se je vozil z menoj povsod, potem pa mi je postalo jasno, da to ni prav. Kaj pa je potrebno meni samemu? Krajec kruha in glavica čebule s soljo, od tega je vojak sit ves dan. Z njim pa je bila stvar drugačna; zdaj mu je treba preskrbeti mleka, zdaj skuhati jajček, pa niti s tem ni mogel zdržati brez toplega obroka. Toda delo me je čakalo. Odločil sem se, da ga prepustim gospodinj in varstvo in do večera je točil solze, zvečer pa je pobegnil na silos, da bi me tam srečal. Tam je čakal pozno v noč.

Prve dni mi je bilo težko z njim. Nekoč sva legla že za dne, kajti čez dan sem se zelo nagaral, on pa kar naprej ščebetala kot vrabček, naenkrat pa, ne vem zakaj, utihne. Vprašam ga: »Na kaj misliš, sinko?« On pa gleda v strop in me sprašuje: »Očka, kam pa si dal usnjeni plašč?« Jaz pa v življenju sploh nikoli nisem imel usnjenega plašča. Moral sem se nekako izmotati. »Ostal je v Voronežu,« mu pravim. »Zakaj pa si me tako dolgo iskal?« Odgovorim mu: »Tebe sem, sinko, iskal: v Nemčiji in na Poljskem in prehodil in prekrizal sem vso Belorusijo, ti pa si se znašel v Urjupinsku.« — »Ali je Urjupinsk bližje kot Nemčija? Ali je Poljska daleč od naše hiše?« Tako sva brbljala pred spanjem.

Mar misliš, bratec, da je za usnjeni plašč vprašal kar tako? Ne, ni to kar tako. Gotovo je njegov pravi oče nekoč nosil takšen plašč, pa si ga je bil zapomnil. Poglej, otroški spomin je kot poletni preblisk: zabliska se, vse razsvetli in izgine. Takšen je tudi njegov spomin, podoben blisku, in se izraža v prebliskih.

Morda bi v Urjupinsku živel še kakšno leto, če bi se mi novembra ne pripetila nezgoda: vozil sem po blatu, na neki pristavi pa mi je zaneslo avtomobil, tu se je postavila predme ne-

svobodni, na drugi strani. O vsem se pogovarjam z Irino in otroci, ko pa bi rad z rokami razmaknil žico, odidejo proč od mene, kakor bi se mi pred očmi tajali... Čudna stvar je to, podnevi se vedno junaško zdržim, iz mene ni slišati nobenega »oh«, niti vzdihne ne čuješ, ponoči pa se zbudim in zglavje je mokro od solza...

Iz gozda se je zaslísal glas mojega tovariša in pljusk vesla na vodi.

Tuji, toda zdaj mi tako blizek človek, je vstal ter stegnil veliko in kot drevo trdo roko:

»Zdravo, bratec, in srečno!«

»Tudi tebi želim, da srečno prispeš do Kašar.«

»Hvala ti, hej, sinko, pojdiva na čolnič.«

Deček je stekel k očetu, se postavil na njegovo desno plat in držeč se za konec očetovega vatenega plašča zadrobil skupaj s široko korakajočim možakom.

Dva osirotela človeka, dve pešeni zrcni, vrženi od strahotne moči vojne vihr v tuje kraje. Kaj ju čaka v prihodnosti? Rad bi, da bi ta ruski človek, človek nezlomljive volje, zdržal in pod očetovim okriljem zrastel tisti, ki bo zmogel prenesti vse in premagati na svoji poti vse, če ga k temu pokliče domovina.

S težko žalostjo sem zrl za njima. Morda bi se obnašem slovesu vse lepo in prav izteklo, če bi se Vanjuška po nekaj korakih, opletajoč s kratkimi nožicami, ne obrnil proti meni in mi pomahal z rožnato ročico. In kot bi mi naenkrat mehka šapa z dolgimi kremplji znova stisnila srce in naglo sem se obrnil. Ne, ne jočejo se postarani in v vojni osiveli možje samo med spanjem. Joka jo tudi tisti, ki so budni. Najvažnejše pa je, da se znaš pravočasno obrniti. Kajti najvažnejše je — nikar raniti srca otroku, da bi ne videl, kako teče po tvojem licu žgoča in skopa moška solza.

KONEC

BRANKO ČOPIČ:

Oslovska leta

Bil je mršav, koščen, črnkast dečko, nikoli ostrizen in vedno lačen. Zmeraj je spraševal samo po jedi, pa naj je bil kjerkoli in počel karkoli.

— Bratje skavti, kaj bo danes za kosilo?

Klical nas je za »skavte«, ker je bilo tista leta v Bihaču zelo močno društvo skavtov. Mednje pa ni bil včlanjen nihče od nas, kajti o gozdu in prirodi smo vedeli precej več kot vsi bihaški skavti skupaj.

O Duletu je v konviktu šel glas, da zna v trenutku odpreti katerokoli omaro, katerikoli kovček. Kadar nam je prišlo na uho, da je v tem ali onem kovčku jed, ali da je kdo dobil od doma paket z jestvinami, smo brž vedeli — Dule bo ponoči odprl kovček, pa naj bo še tako zaklenjen, in pospravil slanino, potico, klobase, pač vse, kar bo užitnega.

— Bratje skavti, samo pogledam kovček s hrano, pa se odpre kar sam od sebe! — je resno trdil.

V konviktu je o njem pesem pela:

Kolikor je v morju valov,
toliko sem olajšal predalov.
Kolikor je perja na kurji,
toliko sem odklenil duri.
Kolikor je Srbov in Hrvatov,
toliko sem kovčkov ošlatal.

Edini kovček v konviktu, ki ni bil zaklenjen in v katerega Dule skočaj nikoli ni vtaknil nosu, je bil njegov lastni skromni kovček, brez ključavnice in na pol prazen. Tisto malo, kar je imel, je hranil v predalu svoje mize v učilnici: nekaj perila, dva para nogavic, brisačo in šolske potrebščine.

Izdnajdljivi Krsto Bolha je vse, kar je dobil za pod zob, celo leto skrival v Duletov kovček, kajti temu niti na misel ni prišlo, da bi pogledal vanj. Nekoč pa je Bolhino zvijačo slučajno odkril in je odtlej sleherno jutro pobrskal po kovčku:

— Poglejmo, če se ni vanj kaj ujelo!

Zaradi vsega tega se je Duleta že prvo leto prijel priimek Dule Dabič-Hajduk ali skrajšano De-De-Ha, kakor smo ga navadno klicali.

Kadar se je togotni Dule dočebra razjezil, ni poznal nobenega strahu in se je, edini v konviktu, drznil planiti celo v samega Baje Bajazita. Ogromni Baje pa se je samo krohotal in se v šali branil?

»Uh, ne dvigaj prahu! saj nimam po čem udariti s kvitrom!

Pa tudi sicer, kadarkoli je v konviktu prišlo do nereda, pretepa ali škode, smo vedeli, da ima na kakršenkoli način prste vmes De-De-Ha. Te reči so ga privlačile kot magnet. To je vedel tudi naš prefekt in kakor hitro je čul za kak nered v konviktu, je Duleta takoj kaznoval.

— Dule Dabič, dva dni brez zajtrka!

Tako naš nesrečni De-De-Ha skoraj nikoli ni zajtrkoval, redko kosil, a še redkeje večerjal. Ni čuda, da je vlamljal v tuje kovčke in da je bil ko polenovka ali kakšen krščanski mučenec-puščavnik.

To so bili štirje glavni junaki naše konviktaške skupine iz tretjega razreda gimnazije. Razen njih je bilo še kakih sedem — osem kalinov, ki so bili vsak po svoje zanimivi in so nosili imena: Ljubo »Kljuse«, Milan »Nevestica«, Gojko »Oven«, Radko »Dolgokraki« itd.

Zaradi tovarištva, srčnosti in večne dobre volje smo uživali polno zaščito Mileta Škoriča in najboljših dijakov iz višjih razredov. Prefektovi petolizniki in ovaduhji pa so nas neprestano tožarili in prežali na priložnost, da bi nam škodovali. Mi smo se jim seveda maščevali, kakor smo najbolje vedeli in znali.

III.

Med zadnjimi šolskimi počitnicami so se zgodile velike in zlasti za nas dijake nadvse pomembne reči: polovili so zadnje »hajduke« iz Bosanske krajine in jih vtaknili v slovito bihaško »Kulo«.

Ti na daleč razvpiti hajduki so bili pravzaprav čisto navadni, predrzni in nevarni cestni razbojniki. Prežali so na trgovce in druge popotnike po samotnih planinskih cestah Grmeča in Plešivice in jih ropali. Oboroženi s karabinkami so ponoči vdirali v hiše trdnih kmetov in jemali denar in obleko, včasih pa so se preoblečeni prikradli tudi v krajiške trge in ropali imovitejšje ljudi.

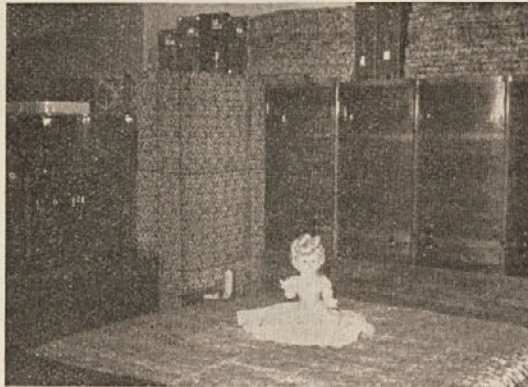
(Nadaljevanje)

Iz Predgrada

Pred nekaj dnevi sem se peljal iz Predgrada v Kočevje z avtobusom in seveda pošteno ozebel. Med vožnjo sem poslušal potnike, ki so upravičeno kritizirali in spraševali, zakaj naš avtobus ni ogrevan, kakor vsi avtobusi, ki vozijo v naši občini. Naša proga je dolga 29 km in na njej človek pošteno ozebe. Vstaneš ob 4. uri zjutraj, v Kočevje pa prideš ob pol sedmih, seveda premražen do kraja. Ljudje pa pripovedujejo, da ima »AVTO-KOČEVJE« v rezervi avtobus, ki je zelo soliden in se ga da kuriti. Zakaj ne bi podjetje dalo tak avtobus, kot je naš, v rezervo in tistega, ki je sedaj v rezervi, na stalno progo, vsaj čez zimo.

Poljanci imamo vedno najslabše avtobuse, vendar smo zadovoljni, da se le peljemo, ko pa vidimo, da povsod potniki udobno potujejo v ogrevanih avtobusih, si tudi mi želimo, da bi bil tudi naš avtobus tak in prosimo »AVTO-KOČEVJE«, da glede tega nekaj ukrene ali vsaj pojasni, zakaj to ne uredi, ker

(fg) — Z novim letom se bodo združila trgovska podjetja iz Ribnice, Sodražice in Loškega potoka v eno trgovsko podjetje, Združeno

smatramo, da je naša proga rentabilna za podjetje ter tudi med najstarejšimi progami.

Poljanci

podjetje bo namreč veliko lažje ustvarjalo potrebna sredstva za modernizacijo trgovske mreže, za ureditev trgovin ne le v Ribnici,

»... Kupi mi

punčko iz

cunj...«

V novi trgovini

Opreme v Ribnici

Foto Mohar

ampak tudi v ostalih krajih. Znano je namreč, da so dosedanja, majhna podjetja, ustvarjala tako malo sredstev, da na večje adaptacije sploh niso mogli misliti. In še nekaj: novo podjetje bo veliko lažje organiziralo preskrbo trgovin.

Kako koristna je združitev, vidimo lahko v Ribnici. Prvi sadovi so se pokazali kmalu po združitvi več podjetij, saj smo dobili samopostrežno trgovino, pred kratkim, zadnje dni novembra, pa nov, sodobno urejen trgovski lokal, v katerem je naša prostor OPREMA. Prostor je sicer nekoliko majhen morda preveč založen s pohištvo, vendar bo bolje, ko bo trgovina po novem letu oddala galanterijo drugi tr-

govini. To se pravi, da se ribniška trgovina vedno bolj specializira.

Ureditev Opreme je stala milijon 600 tisoč din. Trgovci imajo za naslednja leta veliko načrtov. Te dni bo dokončana adaptacija trgovine v Grčaricah, prihodnje leto je na vrsti Sadje zelenjava, staro pošto bodo pričeli urejevati za manufakturno trgovino (samo-izbira), spomladi pa nameravajo, če bo dovolj sredstev, preurediti trgovino v Sodražici in v Loškem potoku.

»Nikoli v nedeljo«

Film »Nikoli v nedeljo« je zaradi svoje kvalitete navdušil vse kinoobiskovalce po svetu. Predavjanje filma v Ribnici pa je razočaralo, vsaj mene, to pa mogoče zato, ker sem ga gledal že drugič in vem, kakšen je.

Nekako sredi predstave sem kar začuden pogledal in sam sebi nisem mogel verjeti, ko sem namesto glasbe, ki spada k filmu, zaslišal polko.

Saj sam nimam nič proti polki, ampak verjemite, da se pa nikakor ni ujemala s filmom, ki ne rabi nobenih dopolnil.

Verjetno kinooperater tako ljubi polko, da ne more počakati niti do odmora, ki je vsake tričetrt ure.

Ce je tako, mu ne zamerim, priporočam pa mu, naj vzame gramofon ali kaj podobnega in naj doma ves dan posluša naše prelepe domače napeve. V filmu pa naj predvaja, kar je na programu, da se ne bo potem spet kaj takega zgodilo. n. n.

Tehnika v naših domovih

OGREVANJE PROSTOROV

Če hočemo, da nam bo prijetno v prebivalnem prostoru, je potrebno, da je v njem svež zrak in primerna temperatura. Čeprav živimo v zmerno-toplem pasu, nastopajo občutne temperaturne razlike med dnevom in nočjo, med poletjem in zimo. Ker pa je za naše ugodno počutje in zdravje potrebna določena temperatura zraka, ki nas obdaja, se moramo proti vplivom nižje in višje temperature zaščititi. Na prostem se običajno zaščitimo s primernim oblačilom, v zaprtih prostorih pa z ogrevanjem.

Kakšna naj bo temperatura prostora, v katerem prebivamo? To zavisí od dela, ki ga opravljamo. Če se v prostoru gibljemo, naj bo temperatura nižja: 15 do 18 stopinj Celzija. Če mirujemo, naj bo cca 20 stopinj Celzija. V spalnih prostorih nam pomaga ohraniti telesno temperaturo odeja; zato je tu temperatura lahko nižja. Ugodna je 12 stopinj Celzija. Lahko je pa tudi nižja, če je naš organizem zdrav in če pravilno dihamo (le skozi nos!).

Za vzdrževanje temperature v prostoru uporabljamo kurjavo. Ta je danes zelo različna z ozirom na način izvedbe in vrsto goriva.

Najugodnejša je centralna kurjava. Na enem mestu se ogreva voda ali proizvaja para, ki se po ceveh dovaja v posamezne prostore, kjer topla voda ali para potuje skozi rebraste grelce, imenovane radioatorije. Ti so običajno nameščeni pod oknom, kar je zelo ugodno, ker od tu prihaja hladen zrak, ki se takoj segreje ter topel širi dalje v prostor. Tako je možno delo takoj ob oknu, kjer je tudi največ svetlobe. Če bi bili tako ogrevani vsi pisarniški prostori, koliko večji efekt dela bi bil in koliko manj revmatičnih obolenj!

Drugi način ogrevanja prostorov je lokalni. To se pravi, da se vsak prostor ogreva zase s pomočjo peči. V novejšem času iz-

delujemo tudi lokalne peči za ogrevanje 2 do 3 sob z enega mesta na osnovi kroženja toplega zraka. Ta sistem je ugoden, ker se prostor prej ogreje in je manjša razlika temperature med prostorom ob peči in ob oknu.

Kot gorivo se danes uporablja premog, drva, razna industrijska olja, plin in elektrika.

EKONOMIJA OGREVANJA PROSTOROV

Nanjo vpliva veliko faktorjev. Ogrevanje je n. pr. cenejše, če je lega prostora proti jugu, če je zaščiten pred vetrovi, če je manj zunanjih sten, če so stene in stropi iz materiala, ki slabo prevaja toploto, ali pa dovolj debele; dalje če so okna dvojno zastekljena, če se okna in vrata tesno zapirajo itd. Zelo važno je, kako kurimo peči. Pri nas v veliki večini uporabljamo kot gorivo premog in drva. Prvo pravilo je, da morajo biti drva za kurjavo popolnoma suha. Sveža drva imajo do 60 odstotkov vode, a suha imajo še vedno najmanj 15 odstotkov vode. Pri gorenju se del toplote porabi za izparevanje vode in ta delež je tem večji, čim večji ti procent vode v drvih. Izračunano je, da znašajo toplotne izgube pri izgorevanju svežih drv 60 odstotkov, to se pravi, da jih moramo pokuriti več kot dvakrat toliko kot suhih za isti toplotni učinek. Poleg tega se pri tem še dimni kanali hitro zamašijo s sajam in jih je treba pogosto čistiti.

V naših domovih, pa tudi pisarnah, prevladujejo sobne peči. Največ je visokih in lončenih pečnic. Te se odlikujejo po prijetni toploti, ki jo tudi dolgo drže. Če z njimi pravilno postopamo. Slaba stran ur njih pa je, da se v nekaj letih razrahljajo vezi med pečnicami in jih je treba razdreti ter ponovno sestaviti (preložiti). V tem oziru so boljše pločevinaste peči z notranjo oblogo iz šamotne opeke, katerih je več tipov.

(SE NADALJUJE)

Katera tovarna čevljev ima najboljše modelarje

Samo še nekaj tednov nas loči od pričetka sejma »Moda 1963«, ki bo prihodnje leto od 12. do 20. januarja v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču. Ni pretirana trditve, da bo na tem sejmu zbrana skoraj vsa elita jugoslovanske tekstilne, konfekcijske, usnjarske in čevljarke industrije, zato so vsi zaprti razstavniki prostori že precej časa oddani.

Obiskovalci sejma se bodo v razstavnih paviljonih seznanili z modo za pomlad in poletje 1963, zlasti še pa bodo navdušeni nad veliko modno revijo, ki bo spremljala sejem. Revija bo vsak dan dvakrat (ob 17. in 20. uri) v Festivalni dvorani GR, na njej pa bo sodelovalo več kot 100 manekenov. Le-ti bodo zlasti ženskemu (in seveda tudi moškemu spolu) pokazali, kako se bo treba po modi oblačiti in obuvati v letu 1963.

Posebna privlačnost sejma pa bo tekmovanje modelarjev čevljarke stroke iz vse države, ki bo odslej tradicionalno. Tekmovanje bo pravzaprav dalo odgovor na vprašanje, katera tovarna obutve pri nas ima najboljše modelarje, ki znajo najbolj prislunhiti modi v svetu. Najboljši modeli v vsaki standardni grupi čevljev, ki jih bo ocenila posebna zvezna komisija strokovnjakov, bodo dobili visoke nagrade po 100.000 dinarjev. Med modelarji in tovarnami obutve vlada za to tekmovanje izredno zanimanje, saj bo to tekmovanje vzpodbudno za modelarje in za tovarne. Vsaka tovarna bo ponosna na nagrajenega modelarja, vrh tega pa si bodo najboljše modeli, potem ko bodo šli v serijsko proizvodnjo, nedvomno hitro utrlj pot tudi do potrošnikov. To pa je isto kot uspešen posel za podjetje.

P-n

DEDEK MRAZ IN NOVOLETNI SEJEM V RIBNICI

(f. m.) — Kakor mnogi drugi kraji bo letos tudi Ribnica svečano proslavila Novoletno jelko z bogatom, obširnimi in pestrim programom. Po trgu in v ribniškem gradu bodo bogato okrašene jelke oznanjale prihod dedka Mraza. V domu Partizana bo priredila mladina osnovne šole za otroke, mladino in odrasle primerno igrice, nato bo prišel dedek Mraz z velikim spremstvom v grad, kjer bo govoril otrokom.

Med praznovanjem od 28. do 30. decembra bo v Ribnici tudi novoletni sejem potrošniškega blaga po znatno znižanih cenah. Na sejmu bo sodelovalo trgovsko podjetje »Jelka«. Razen tega vabimo tudi ostala podjetja občine Ribnica in iz vseh okoliških občin. Ribniško gostinsko podjetje bo razen v svojih lokalih tudi na stojnicah nudilo tople malice in napitke.

Ker bo v dneh proslave po Ribnici močno povečan promet, prosijo prireditelji vse hišne posesnike in svete, da pravčasno očistijo s pločnikov sneg in led ter odpeljejo sneg izpred hiš.

Urednikova pošta

Tudi grobih napak ne smeš krilizirati

TOVARIS UREDNIK!

Pred časom sem na Zavodu za socialno zavarovanje v Kočevju kritiziral delo upravnika rešilne postaje, in sicer njegovo samovoljo in nepravilno izkoriščanje rešilnih avtomobilov. Kritiziral sem njegov nepravilni postopek, ki sem ga bil tudi sam deležen, ko me je peljal v novomeško bolnico, da so mi zašili rano na glavi, nato pa me pustil tam in se nekam odpeljal z ženo.

Kritiziral sem v dobri veri, da bi prizadeti odpravil svoje napake in se poboljšal. Menda pa se za kritiko sploh ne zmeni, kar je pokazal 14. novembra, ko sva se dobila v kovaški delavnici v Kočevju. Takoj me je napadel, me zmerjal, nato pa mi grozil: »Ti bom že pokazal!«

Prepričan sem, da se bo maščeval. Izkoristil bo prvo priložnost, da bo stresel svoj (sicer neupravičeni) srd nad menoj ali, kar bo še slabše, nad kom iz moje družine. Maščeval se bo morda ravno takrat, ko bo človekovo življenje viselo na nitki...

Jože Žabjak, Trata 53
Kočevje

PRIPOMBA UREDNIŠTVA

Človek, ki tako ravna, kot ste opisali, po našem mnenju ne sodi na delovno mesto, na katerem bi lahko škodoval drugemu. Prepričani smo, da bo kolektiv, kateremu upravniki pripada, o zadevi razpravljal, jo raziskal in potem na podlagi ugotovitev pravično ukrepal.

Twist - polka

TOVARIS UREDNIK!

Prišel sem v hotel z namenom, da bi se malo naplesal ob melodijah, ki jih drugje ne slišim. Toda pošteno sem se zmotil. Zaželel sem si nekaj bolj živega, modernejšega, toda zaman. (Šef lokala je ansamblu namreč že pred programom naročil, da ne smejo igrati twista ali kaj podobnega!)

Bliža se polnoč, ko slišim zvoke twista. Plesavci plešejo kot navadno, dva pa sta plesala twist. Tedaj stopi v lokal šef in kot bi odrezal, preide ansambel na nek drug, solidnejši komad. Šef pa stopi k plesavcema in jima prepove plesati twist, češ da to ni normalno in da s tem odbijata goste.

Ne morem razumeti, zakaj prav v Kočevju ne bi smeli plesati twista, ki sicer ni prav nič podoben polki, je pa prav

tako ples. Res da je bolj za mlade ljudi, pa tudi starejšim nič ne škodi. Ker pa ga prav mladi najraje plešemo, si ga tudi želimo!

OPOMBA UREDNIŠTVA

Pozanimali smo se v hotelu, zakaj ne dovolijo plesati twista in dobili približno tak odgovor. Mladina naj bi plesala twist po možnosti v svoji dvorani. Naši starejši gostje se tudi zgražajo nad nekaterimi nemoralnimi plesnimi figurami. To starejše goste, od katerih imamo večino prometa, odbija, mladina nam pa ne da kaj posebnega zaslužiti.

Twist je res moderen ples, ne bi pa se mogli strinjati s trditvijo, da starejšim ne škoduje, saj so zdravniki ugotovili prav nasprotno. Večkrat smo videli v časopisih slike ljudi z udi v mavcu — zaradi twista, brali pa smo celo, da se je nekdo pri tem plesu ubil. Toda takih primerov menda pri nas, posebno pa v Kočevju, ni, ker pri nas nihče ne pleše pravega twista. Običajno mladina le malo bolj miga z zadnjim delom telesa, kar večino starejših le zabava. Do takih nesporazumov pa ne bi prišlo, če bi mladina imela svoj prostor.

Drag kruh

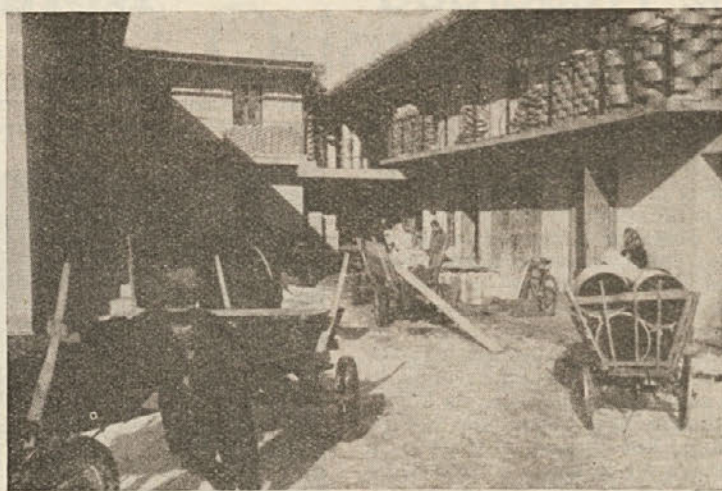
TOVARIS UREDNIK!

Znano mi je, da tu in tam nabijajo neupravičene cene, zlasti privatni obrtniki. Tako pač, ker ni dovolj učinkovite kontrole. Kar pa sem doživela v nedeljo dopoldan pri Rogu, je vsega obsojanja vredno. Pridem v gostilno in vprašam za štruco kruha. Uslužna natakarica mi jo takoj prinese in pove ceno — 120 din! Skoraj bi me kap, toda kaj sem hotela morala sem jo vzeti in plačati. Med potjo domov sem preišlevala: zaradi podražitve moke prejemo 400 din, tu pa si dovolijo prodajno ceno 76 din zvišati za celih 58 odstotkov!! Kaj tudi pri drugih gostinskih uslugah operirajo s tako visokimi procenti? Vsekakor bi si veljalo ta primer nekoliko temeljiteje ogledati!!

G. Č. Kočevje

OPOMBA UREDNIŠTVA

V »Hotelu Pugled«, kamor spada tudi gostišče »Roga«, smo se pozanimali, zakaj taka razlika v ceni kruha. Pojasnili so nam, da zato, ker morajo na vsa živila, ki jih kupijo, pribiti približno 50 do 60 odstotkov. Pribitek je potreben, ker morajo s tem kriti vse izdatke (osebne dohodke, družbene obveznosti itd.). Kruh po osnovni ceni pa kupi lahko vsak v prodajalnah Pekarije, kadar so te odprte.

Na dvorišču stavbe v Sodražici, v kateri sta podjetji Suha roba in Žične pletenine. Tisti petek so imeli pri Suhi robi polne roke dela, ker so kmetovavci pripeljali svoje lesene izdelke v odkup

Skupen posvet - skupno delo

V sredo, 6. decembra je bila v prostorih Delavske univerze v Ribnici konferenca, ki jo je sklical »Komunala Ribnica« in povabila zastopnike vseh Turistično opeševalnih društev v občini, muzejskega društva, občinskega odbora SZDL in gostinskega podjetja. Razprava se je nanašala predvsem na nadaljnje urejevanje ribniškega gradu in na ureditev odnosov koristnikov letnega gledališča.

Čeprav izgleda, da je ribniški grad dograjen, mu še veliko manjka in ga bo treba postopoma izpopolnjevati. Če hočemo, da bodo prireditve in predstave lahko potekale neovirano, da bodo Ribniški festivali lahko postali tradicionalni, je treba najprej nabaviti potrebne stole, urediti dohode, zgraditi sanitarije in usposobiti oder za scenarijo. Razen tega je treba urediti grajsko obzidje, parke in preseliti otroško igrišče na primernejši prostor izven grajskega obzidja. Potrebna sredstva za ta dela so planirana v republiških, okrajnih in občinskih skladih. Konferenca je nadalje ugotovila, da je ribniški grad kot kulturno zgodovinski objekt po predpisih uredbe o spomeniškem varstvu pravilno dodeljen v čuvanje, oskrbovanje in upravljanje »Komunali Ribnica«. Ker pa participirajo v gradu svoje deleže tudi Gostinsko podjetje, Muzejsko društvo, Turistično društvo in Ribniški festival, je nujno izdelati pravila, poslovnik ali hišni red, ki bo reguliral medsebojne odnose le-teh. Zato je bila izvoljena ožja komisija, ki naj prouči to vprašanje in sestavi pravila.

Nadalje so razpravljali o čim tesnejšem sodelovanju Turistično opeševalnih društev s »Komunalo«. Predvsem veliko dela nas čaka v letu 1963, ko bo v Kočevju velika proslava dvajsetletnice zbra poslanecev. Sodražica potrebuje človeka, ki bo vzdrževal javne parke in nasade ter skrbel za čistočo ulic. Ribničani so ugotovili, da je treba z vsemi silami skrbeti za izboljšanje čistoče, snage in reda. Zastoj je vse prizadevanje in pometanje cest in ulic, če si prebivalci sami, predvsem pa otroci, ne prizadevajo, da bi bili pločniki in ulice čisti. V zimskem času so pločniki spet polni snega. Lanskoletna okrožnica in poziv občinskega odbora SZDL za čiščenje snega sta šla že ob letošnjem prvem snegu v pozabo. Zato bo potrebno

izdati primerne predpise o čiščenju snega s pločnikov, o snežnih držajih na strehah in podobno. Lepa beseda se kaj rada hitro pozabi.

F. M.

Sodražica

Kmetijska zadruga Sodražica je letos sklenila s kmetovavci za 368 ha pogodb ali 87,5 odstotkov od predvidenega načrta. Največ kooperacijskih pogodb je bilo sklenjenih za travnike in sicer za 316 hektarov.

Čeprav letni plan ni bil izpolnjen, je uspeh kljub temu precejšen.

-r

Twist in hrustančevina

Novi ples, imenovan »twist«, kar pomeni po angleško »zvižanje«, ni zbudil veliko zanimanja samo pri mladini, temveč tudi pri zdravnikih. V neki študiji o anatomiji in dinamiki opozarjajo zdravniki na napore, ki jih terja ta ples od normalnega mišičevja. Posebno napetost mora prenašati hrustančevina na kolenih. Menda ni potrebno opozarjati, da twist ni ravno primeren za plesavce, ki so že prekoračili štirideseto leto.

Voda na Marsu

Nikolaj Kozirev, ravnatelj zvezdarne v Pulkovem pri Leningradu, je prepričan, da je na Marsu voda v obliki leda in snega. Pravi, da to lako tudi dokaže. Kozirev je prav tisti učitelj, ki je l. 1958 odkril vulkansko aktivnost na Luni. V intervjuju za TASS je učenjak izjavil, da je analiziral na desetine spektrogramov, ki jih je dobil v zvezdarni na Krimu s 50-palčnim objektivom, ko se je v letih 1954, 1956 in 1961 Mars močno približal Zemlji. Njegov zaključek je, da povzročajo razpršitev svetlobe na ga. Pravi, da to lahko tudi do tečajema čedalje bolj gosti. Zdi se, da pokriva planet ob tečajih ledena odeja. Jasno je — pravi Kozirev — da so ti drobci snega ali pa drobni kristali ledu v ozračju. Odkritje navedenega učnjaka je nov dokaz za možnost življenja na Marsu.

Telesna kultura v komuni

Neposrednih določb, ki bi obnavljale položaj telesne kulture v naši družbi, prednačrta zvezne in republiške ustave ne vsebuje. Temeljna naloga vseh osnovnih organizacij za telesno kulturo, posebno pa občinskih zvez in svetov, bo skrbeti, da bo ta dejavnost dobila svoje mesto v občinskem statutu.

V Kočevski občini do sedaj še nimamo sveta za telesno kulturo, zato bo odgovornost in naloga Občinske zveze za telesno kulturo pri tem še večja. Ni mišljeno tu samo formalno priznanje položaja naše dejavnosti, ampak gre za trajno ugotovitev, da je telesna kultura neločljivi del ostalega družbenega življenja v komuni. Splošna obveznost in skrb komune do družbenih organizacij bo uveljavljena statutarno tudi za telesno kulturo. Ugotoviti obveznost financiranja telesne kulture z morebitnim formiranjem posebnih skladov, ustanovitve posebnih svetov za telesno kulturo, ustvaritev pogojev za telesno vzgojo v šolah itd. Danes je to vprašanje že tako razčističeno, da je vsakemu jasno, da je nadaljnja usoda telesne kulture odvisna od njene polaraža v komuni.

Ustrezna pogojenost oblik in obseg delovanja telesnovzgojnih organizacij bo vezana na uveljavljanje statutarne predlogov ter ozke povezanosti s celotnim družbenim življenjem v komuni. Opustiti bo treba še vse ostanke klubaštva in kampanjskega dela nasploh in težiti za načrtnim in perspektivnim razvojem vseh oblik te dejavnosti.

Na zadnjem sestanku sekretarjev republiških zvez za telesno kulturo v Somboru je bilo sprejetih več važnih predlogov, v katerih je nakazana precej širša demokratičnost. Decentralizacija v naši organizaciji je danes stvarnost, kar pomeni prenos kompetenc tja, kjer je prava aktivnost, torej v komune.

Veliko tega imamo v naši občini že urejenega, tako način

vzdrževanja športnih objektov, skupno in smotno izkoriščanje objektov in igrišč, finančna pomoč itd., kar bo treba sedaj prenesti v statut. Tu bo treba končno legalizirati in s pravičnimi merili razdeljevati sredstva iz družbenih skladov, namenjenih za telesno kulturo,

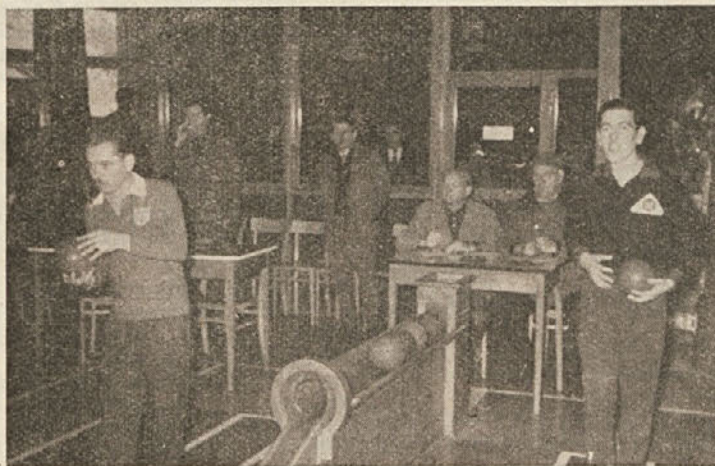
upoštevajoč splošno družbeno pomembnost posamezne discipline in organizacije, ki se finansira, zlasti pa njene uspehe pri mobilizaciji mladine, množičnosti in kvaliteten dosežkov.

Arko

Kegljači za dan republike

Kegljaški klub Kočevje je 9. decembra organiziral v počastitev Dneva republike II. tradicionalni turnir na 8 X 200 lučajev mešano, na katerem so sodelova-

le epike pa so prejele diplome. Diplom in skromno darilce je dobil tudi najboljši posameznik Stanko Wajs iz Črnomlja, ki je podrl 853 kegljev. Drugi najbolj-

PRIZOR Z NEDELJSKEGA TEKMOVANJA

li kegljači iz Delnic, Črnomlja, Grosuplje ter domačini. Tekmovanje je bilo zanimivo, saj se skoraj do konca tekmovanja ni vedelo, kdo bo zmagoval, tako da so bili številni gledavci zadovoljni. V ostrem finišu so domačini povečevali razliko v kegljih od igralca do igralca in tako zmagali s 6.112 podrtimi keglji. Delnice, lanski zmagovalci turnirja, so zasedle drugo mesto s 6.015, sledita Črnomelj s 5.874 in Grosuplje s 5.184 podrtimi keglji.

Vrsta Kočevja je tako osvojila prehodni pokal, vse sodelujoče

ši posameznik je bil Lojze Henigman iz Kočevja z 844, tretji pa Dušan Petrovič z 834 podrtimi keglji.

K. F.

STUDENTOVSKA

Študent Brane (ki je med drugim tudi bančni uradnik): »V strašni dilemi sem. Ob petih imam izpit, pa tudi z dekletom sem zmenjen! Kaj storiti? Randi ali izpit?...« Čez čas: »Ne morem dopustiti, da življenje teče mimo mene! Grem na randi!...

Delavska univerza vas obvešča in vabi

● V okviru praznovanj novoletne Jelke je potujoči kino pripravil poseben enourni program izbranih mladinskih filmov. Brezplačne predstave bi lahko imeli na vseh šolah od 22. do 30. decembra. Da bi vskladili program, naj nam vodstva vseh šol najkasneje do 20. decembra sporočijo, kdaj želijo predstave.

● Vodstva delovnih organizacij obveščamo, da ljudje, ki so jih prijavi v tečaj slovenščine in pisanja zapisnikov, neredno obiskujejo predavanja. Tečaj je vsak ponedeljek in četrtek od 15.30 do 17.45 v učilnici DU.

● Prišel se je tečaj za operaterje na 16mm kinoaparaturi. Predavanja so vsak torek, sredo in petek od 15.30 do 18.45 v učilnici DU.

● K sodelovanju vabimo vse, ki imajo veselje in sposobnost za predavanja.

— iščemo predavatelje za predavanja na tečajih družbeno ekonomskega izobraževanja za upravljavce in sicer za teme:

— Osnove našega družbenega sistema;

— Upravljanje in vodenje gospodarskega sistema;

— Delite vdohodka in gospodarjenje s sredstvi;

— Merila za individualno delitev;

— Produktivnost pogoj za višji dohodek;

— Položaj in vloga delovne organizacije v komuni;

— Vloga in naloge subjektivnih sil;

— Statuti in drugi samoupravni predpisi.

● Za predavanja o obrambni vzgoji prebivavstva iščemo predavatelje za teme:

— Sodobno načelo vojskovanja in obrambna sposobnost Jugoslavije;

— Obramba pred zračnimi napadi in zaščita pred radioaktivnim žarčenjem.

● Za ekonomsko srednjo šolo potrebujemo predavatelja za gospodarsko poslovanje in pravo.

Za pripravo predavanj imamo vso potrebno literaturo in učbenike.

● Informacije vsak dan od 7. do 14. ure in vsa torek od 14. do 17. ure. Po telefonu na št. 2-82. Uradni prostori: Ljubljanska cesta 7 — stavba družbenih organizacij.

ŠE DVE STUDENTOVSKI

Profesor Janezu, ki obupano strmi v matematično nalogo na tabli: »Daj no, vzemi malo možgane v roke!«

Janez: »Kako pa bom potem držal kredo?!«

★

Tik pred maturo: »Človek samo enkrat dela maturo; no, v skrajnem primeru dvakrat ali trikrat... Bomo videli.«

Kmetovalec:
Kaj naj storim s teboj, da bom imel čimveč koristi?

Prašič:
Oderi mi kožo in jo oddaj zbiralnici KOTEKS TOBUS.

Blok za oddano kožo skrbno shrani, ker z njim sodeluje pri jubilejnem nagradnem žrebanju, ki ga prireja »Kmečki glas« in »Koteks Tobus«. Če boš imel srečo, dobiš avto, material za hišo, moped, radio, aprat ali kaj drugega izmed številnih dobitkov.

Kmetovalec:
Saj res, tako bom storil. Kožo ti odrem, tako dobim zanjo denar in morda dobiček.

Veliko nagradno žrebanje

ta teden za vas

KOČEVJE

Rodili sta: Peček Marija, delavka iz Klinje vasi 4 — deklico; Ferko Rozalija, gospodinja iz Gornjih Ložin 19 — deklico.

KOSTEL

Rodila je Klarič Emilija, gospodinja iz Novih sel 14, stara 90 let
Umrla sta Cetinski Neža, gospodinja iz Novih sel 14, stara 90 let in Briški Andrej, kmetovavec iz Suhora 7, star 61 let.

DRAGA

Umrla je Žagar Ana, preužitkarica iz Srednje vasi 4, stara 88 let.

LOŠKI POTOK

Rodili sta: Modec Jožefa, gospodinja iz Travnika 1 — dečka; Debeljak Marija, delavka iz Segove vasi 27 — deklico.

DOBREPOLJE

Umrla sta Marolt Janez, kmetovavec in cerkovnik iz Vidma 12, star 61 let in Grm Franciška, preužitkarica iz Hočevja 13, stara 81 let.

ČESTITKA

Stanetu Ofaku, ki služi vojaški rok v Obrenovcu, želi srečno in zadovoljno novo leto Justina Ofak z družino.

ČESTITKA

Jože Gornik iz Žimaric in Rudi Mihelčič iz Gorenjih Lazov, ki služiva vojaški rok v Titogradu, lepo pozdravljata vse domače, znanke, fante in dekleta, obenem pa jim želiva srečno in veselo novo leto.

IZGUBLJENO

Lastnica, ki je 8. t. m. izgubila pri graderobi v hotelu Pugled ro-kavice, jih lahko dobi pri Sprinzer Ludviku, Kočevje, Cesta na stadion 8.

NAJDENO

Prejšnji četrtek je Matjažek Cilenšek našel v Rožni ulici bel pe-čatni prstan. Lastnik ga lahko dobi v uredništvu Novic.

PRODAM

Ugodno prodam novo zidano garažo na dvorišču poleg tiskarne. Lukavečki Stane, Ljubljanska 18, Kočevje.

APNO NA ZALOGI

»Apnenica« v Dobrepolju ima na zalogi velike količine apna. Cenjene potrošnike obveščamo, naj si nabavijo potrebne količine apna sedaj, ker je v zimski sezoni cenejšje.

PREKLIC

Podpisani Erčulj Stane preklicujem, kar sem govoril dne 28. novembra 1962 pred mojem Novak Julijane, šefa krajevnega urada Dobrepolje, kot neresnično.

Stane Erčulj

OBVESTILO

Ker je predvidena zamenjava osebnih hiškaznic, obveščamo cenjene stranke, naj si pravočasno priskrbe potrebne fotografije, da jim potem ne bo treba predolgo čakati. Priporočila se FOTOLIK KOČEVJE.

OBVESTILO

Cenjene stranke obveščamo, naj si pravočasno priskrbe fotografije za nove osebne izkaznice. Priporočila se FOTOATELJE RIBNICA.

Nagradno žrebanje

Upamo, da še niste pozabili na naše NAGRADNO ŽREBANJE, ki smo ga razpisali letos spomladi? Predvidevali smo, da bo žrebanje julija. Ker pa smo dobili do takrat bolj malo nagrad (pač splošna štednja), zaradi reorganizacije in drugih tehničnih ovir smo žrebanje preložili na drugo polovico februarja.

Pri žrebanju bomo upoštevali vse tiste naročnike, ki bodo do takrat imeli poravnano naročnino za prvo polletje 1963 (razen naročniki v inozemstvu). Januarja vas bo obiskal pismonoša s položnico. Pohitite s plačilom, kajti čakajo vas lepi dobrotki. Če še niste naročnik, postanite še danes, kajti ne bo vam žal. Novice bodo postale vaš prijatelj, vsako soboto vas bodo redno obiskovale in vam nudile obilo prijetnega branja.

Glavne dobrotke, kot so radioaparati, kolo, električni brivski aparat in še več drugih praktičnih predmetov, bodo prispevale Novice, številne druge dobrotke pa naša podjetja. Dolej so nam obljubili sodelovanje že STOLARNA Dobrepolje, KZ Dobrepolje, APNENICA Dobrepolje, SUHA ROBA v Sodrži, gostilna v Prigorici, INLES, Kovinsko podjetje v Ribnici, ITAS Kočevje, ObLO Kočevje, TEKSTILANA in JELKA iz Podpreske. V prihodnjih številkah bomo objavili še ostala podjetja, ki bodo sodelovala pri žrebanju, objavili pa bomo tudi dobrotke, ki čakajo naše naročnike...

UREDNIŠTVO

Rešitev križanke »29. november«

Vodoravno: Dan republike, enoter, kujon, viv, kad, Soča, emir, vlak, eč, tica, Nada, VB, izem, IK, veja, ne, alkalije, DM, za, raca, p, m, v, Rab, Irak, r, a, al, norci, ure, j, r, jer, Dean, log, otrok, šesterak, g, ave, Siam, zapenka, koncil, i, Litijan, ol, i, j, p, dika, ogródje, b, en, greda, r, MO, ih, ik, o, siv, jasno, zlo, Mirje, Alpe, ta, tankam, o, i, izvira, b, borec, t, sličice, uk, oče, ni, r, Edvard, i, ekcem, vi, al, ten, po-anta, Sperans.

3. (brezplačna naročnina za cno leto) — BRANKO PAJNIC, Bukovica 18.

4. (brezplačna naročnina za pol leta) — MARGARETA BREGAR, Dolenja vas.

5. (knjiga) — MARICA ZAKRAJSEK, Kočevje, Podgorska ulica 12/a.

Dobitnica iz Kočevja lahko dobi knjigo v uredništvu, prvi dve nagradi pa bomo poslali po pošti te dni.

NAGRADE DOBIJO

Do ponedeljka, 10. decembra smo prejeli skoraj petdeset rešitev nagradne križanke 29. november. Čeprav je bila križanka precej težja, kot po navadi, so se reševalci kar najbolj potrudili, kljub temu pa se nekateri niso mogli izogniti manjšim napakam, zaradi katerih so bili ob nagrado. Precej jih je grešilo, nasprotno kakor smo pričakovali, pri lažjih vprašanjih. Prepričani smo, da boste pri reševanju noveletne križanke (ki pa ne bo tako težka!) previdnejši in se boste odzvali v še večjem številu.

V sredo je posebna petčlanska komisija izžrebala pet dobitnikov. Žreb je nagrade takole razdelil:

1. nagrado (2000 din) prejme JOŽE LAVRIČ, Ljubljana, Akademski kolegij, Titova 52 a.

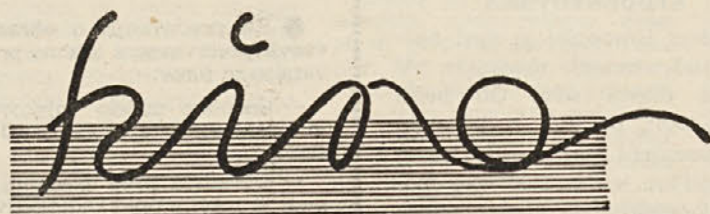
2. nagrado (1000 din) ing. METOD MARCHISSETTI, Ljubljana, Mestni trg 7/III.

V ribniškem mehaničnem servisu

»Kako kaj gre, fantje? Kaj ste napravili danes?«

Sef (ki se ubada s starim, strokat polomljenim dežnikom): »Hja, popravili smo motor, dva mopeda, avtomobil, registrsko blagajno, tri likalnice, dva radioaparata — in tale dežnik (če bo šlo po sreči)!«

(Večkrat se dogaja, da stranke, odkar so ukinili radioservis, prinašajo različne električne aparate kar v mehanični servis, kjer jim — »kšeft« je »kšeft« — popravijo. Tako lahko nemalokrat vidimo — in slišimo — kako eden na enem koncu razgraja z motorjem, drugi pa se na »ponku« na drugem koncu ubada s hreščenim radioaparatom, glasova motorja in radia pa se zlivata v »skladno« harmonijo...)

KOČEVJE: 14. do 16. decembra francoski barvni film »Meč maščevanja«, 17. in 18. decembra italijanski film »Škandal za kulisami«, 19. in 20. decembra amer. barvni film »Hollywood ali propad«, 21. in 23. decembra francoski film »Ne oziraj se, Daniela«.

RUDNIK: 15. in 16. decembra angleški barvni film »V soboto zvečer, v nedeljo jutraj«, 22. in 23. decembra ameriški barvni film »Bela divjina«.

RIBNICA: 15. in 16. decembra ameriški film »Jaguar, gospodar džungle«, 22. in 23. decembra angleški film »Sinovi in ljubimci«.

SODRAŽICA: 15. in 16. decembra jugoslovanski film »Lov na zmaja«, 22. in 23. decembra jugoslovanski film »Balada o trobenti in oblaku«.

STARA CERKEV: 15. in 16. decembra francosko italijanski film »Precep«, 22. in 23. decembra francoski film »Tatovi draguljev«.

VELIKE LASČE: 15. in 16. decembra francoski film »Žiži«, 22. in 23. decembra ameriški barv. film »Zgodba iz Monte Carla«.

PREDGRAD: 15. in 16. decembra francoski film »Taksi in prikolica«, 22. in 23. decembra ameriški barvni film »Troje bojevitih«.

DOBREPOLJE: 15. in 16. decembra jugoslovanski film »Karolina Reška«, 19. decembra nemški film »Polikuška«, 22. in 23. decembra ameriški barvni film »Toby Tyler«.

PONIKVE: 20. decembra nemški film »Polikuška«.

BROD NA KOLPI: 15. in 16. decembra japonski film »Ulica sramote«, 22. in 23. decembra ameriški film »Valentino«.

POTUJOČI KIŇO Delavske univerze Kočevje predvaja ameriški film »Ko je kraljevala komedija« v petek, 14. dec. ob 18. uri v Dolgi vasi, v soboto, 15. decembra ob 19. uri v Starrem logu in v nedeljo, 16. decembra ob 16. uri v Podpreski. Češki film »Peto kolo« — komedija — v petek, 21. decembra ob 18. uri v Dolgi vasi, v soboto, 22. decembra ob 19. uri v Koprivniku, v nedeljo, 23. decembra ob 14. uri v Banja loki in ob 18. uri v Strugah. — Vstopnice prodajajo pol ure pred predstavo.

CENTER ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA KOČEVJE BO ORGANIZIRAL OD 15. DO 20. DECEMBRA

RAZSTAVO

Ureditev sodobnega doma

Razstava bo v prostorih Doma družbenih organizacij (za komitejem), odprta pa bo vsak dan od 9. do 17. ure. Nekatere izdelke bodo razstavljala tudi naša domača podjetja »Oprema«, INKOP, Kemična tovarna in Tekstilana. Razstavljeni bodo samo izdelki za opremo stanovanja. Vsak obiskovalec bo dobil oštevilčen listek (brezplačno, ker ne bo vstopnine), ob zaključku razstave pa bo nagradno žrebanje. Dobitke so prispevala podjetja.